

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

KYNOLOGIE JAKO VOLNOČASOVÁ AKTIVITA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: Stanislav Hitha
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Výchova ke zdraví
Vedoucí práce: Mgr. Jan Schuster Ph.D.

České Budějovice duben 2010

UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA IN ČESKÉ BUDĚJOVICE
PEDAGOGICAL FACULTY
DEPARTMENT OF HEALT EDUCATION

CYNOLOGY AS LEISURE ACTIVITIES

BACHELOR THESIS

Author: Stanislav Hitha
Study programe: Specialization in Education
Study of Programme: Healt Education
Supervisor: Mgr. Jan Schuster Ph.D.

České Budějovice April 2010

BIBLIOGRAFICKÁ IDENTIFIKACE

Název bakalářské práce: Kynologie jako volnočasová aktivita

Jméno a příjmení autora: Stanislav Hitha

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Výchova ke zdraví

Pracoviště: Katedra výchovy ke zdraví, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Schuster Ph.D.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2010

Abstrakt:

Cílem předkládané práce je vytvořit ucelený soubor činností, které lze provozovat se psem ve volném čase. Teoretická část je věnována volnočasovým aktivitám. Tyto činnosti jsou popsány a rozděleny na rekreační a výkonnostní. Dále v práci doporučuji pro koho je jaká činnost vhodná. V praktické části mapuji povědomí veřejnosti o kynologických volnočasových aktivitách. Oslovil jsem i jednotlivé kluby a snažil se získat údaje o počtu a zastoupení mužů, žen a mládeže.

Klíčová slova: kynologie, volný čas, sport

BIBLIOGRAPHY IDENTIFICATION

Name and Surname: Stanislav Hitha

Title of Bachelor Thesis: Cynology as leisure activities

Department: Health Education, Pedagogical Faculty, University of South Bohemia in České Budějovice

Supervisor: Mgr. Jan Schuster Ph.D.

The year of presentation: 2010

This thesis aims to create a coherent set of actions that can be operated with a dog in their free time. The theoretical part is devoted to leisure activities. These activities are described and divided into recreational and performance. Further in work I recommend for whom are which activities appropriate. The practical part describes public awareness about cynological leisure activities. I contacted the individual clubs and tried to obtain data on the number and representation of men, women and youth.

Keywords: cynology, leisure and sport

Prohlašuji, že svoji bakalářskou „Kynologie jako volnočasová aktivita“ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Datum:

Podpis studenta:

Poděkování

Děkuji Mgr. Janu Schusterovi Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a ochotu při vypracování bakalářské práce

Obsah

1	Úvod	10
2	Teoretická část	11
2.1	Vznik kynologie	11
2.2	Mezinárodní kynologie	11
2.3	Počátky kynologie na území ČR	12
2.4	Současná kynologie na území ČR	12
2.5	Vliv pohybu na zdraví	13
2.5.1	Doporučené pohybové aktivity	14
2.5.2	Akční plán duševního zdraví pro Evropu	15
2.5.3	Sport	16
2.6	Volný čas	17
2.7	Hra a její význam v životě člověka	18
2.8	Život v souladu s přírodou	19
2.9	Volnočasové aktivity se psem	21
2.9.1	Agility	21
2.9.2	Bikejöring a scooter	22
2.9.3	Canicross	23
2.9.4	Dog frisbee	24
2.9.5	Dog trekking	27
2.9.6	Flyball	28
2.9.7	Mushing	29
2.9.8	Obedience	31
2.9.9	Pulka	33
2.9.10	Skijöring	34
2.9.11	Sportovní kynologie	35
2.9.12	Tanec se psem	37
2.9.13	Weight puding	39
2.9.14	Ostatní volnočasové aktivity se psem	40
3	Praktická část	42
3.1	Cíle práce	42

3.2	Úkoly	42
3.3	Výzkumné otázky	42
3.4	Metody výzkumu	43
3.5	Charakteristika souboru	43
3.6	Průběh experimentálního šetření	45
4	Výsledky znalostí a diskuse	46
5	Závěr	57
6	Seznam použitých zdrojů	
7	Přílohy	

1 Úvod

Ze všech zvířat je pes domácí (*canis familiaris*) nejvěrnější a nejstarší přítel, pomocník a ochránce člověka. Vztah psa a člověka se postupně vyvíjel. Od počátku je pes využíván člověkem nejrůznějšími způsoby. Pes byl společník, strážce rodiny a obydlí, pomáhal při lovu zvěře, hlídal stáda, ničil hlodavce, tahal náklady. V současnosti psi dělají stále některé činnosti jako dřív. Například hlídají a pracují se stády, pomáhají při lovu, chrání majetek i osoby. Některé činnosti jsou nové, hlavně sportovní činnosti. Přesto se stále využívá některých vlastností psů, především čich. Pes pomáhá vyhledávat zasypané osoby v lavinách a zřícených objektech, detekuje drogy, výbušniny. Dokáže se naučit vodit nevidomé v ulicích rušného města, pomáhá lékařům při práci s psychicky oslabenými jedinci. Někdy je pes jediným společníkem osamělého člověka.

2 Teoretická část

2.1 Vznik kynologie

„Kynologie (z řečtiny) je věda zabývající se studiem psů a psům podobných zvířat, tzv. psovitých“ (ABRANTES, 1999, str. 95). „Rozvoj kynologie, studie psího chování, byl vždy závislý na ostatních přírodních vědách, zejména etologii, biologii a zoologii. Člověk a pes, nebo spíše člověk a vlk, začali spolupracovat asi před 14 000 lety, po poslední době ledové. Ze začátku člověk asi používal psa jako hlídače a společníka při lovu a potom jako psa tažného. Později, po domestikaci ovcí a koz, byl pes používán pro pasení stáda. Teprve v relativně nedávné době se pes začal používat i jinak – jako policejní, jako stopař nebo jako slepecký pes“ (ABRANTES, 1999, str. 95).

2.2 Mezinárodní kynologie

Jak uvádí FCI (2009), mezinárodní kynologická federace (francouzsky Fédération Cynologique Internationale, odtud zkratka FCI) byla založena v roce 1911 Německem, Rakouskem, Belgií, Francií a Nizozemskem. Organizace Sociétés Centrale Canine de France a Sociétés Royale Saint-Hubert v Belgii znovu obnovily FCI po roce 1921, když během I. světové války zanikla. Dnes má FCI 80 členských zemí. Existuje 468 plemen psů, která jsou u FCI evidována. Nad každým jednotlivým plemenem má patronát určitý členský stát, který sepisuje standard plemene. FCI je zodpovědná za překlad a doplňování. Standardy, stejně jako mezinárodní regule jsou k dispozici ve čtyřech jazycích (angličtina, španělština, němčina a francouzština). Posudky plemen jsou založeny na těchto standardech. (FCI, 2009, on-line). FCI je největší mezinárodní kynologická organizace. Další organizace, takzvané disidentské, nemají rozhodně tolik členů. Patří mezi ně například UCI - United kennel Club Internationale. „Kynologická organizace UCI byla založena před 50 lety ve Spolkové republice Německo. Za 50let svého trvání se stali členy této organizace tyto státy: NSR, Holandsko, Belgie, Švýcarsko, Rakousko, Dánsko, Finsko, Kanada, USA. V posledních pěti letech byly přijaty: Česká republika, Maďarsko, Ukrajina, Rusko, Slovenská republika, Moldávie, Gruzie, Lotyšsko a Bělorusko, Čína, Indie, Pobaltské státy, Skandinávie a všechny

bývalé ruské státy“ (ČKF, 2009, on-line). Česká republika je v UCI zastoupena Českomoravskou kynologickou federací.

2.3 Počátky kynologie na území ČR

Dle Tiché (2009), tak jako v jiných zemích, jsou počátky kynologie na území dnešní České republiky, spojeny s kynologií loveckou. Již Karel IV. měl velký psinec na svém hradě Karlštejn. V období 16. – 19. století bylo dnešní území České republiky hlavním loveckým revírem Rakouska – Uherska. Proto zde byla velmi vysoká úroveň loveckých psů.

V roce 1848 vznikl v Mělníce Spolek myslivců. Tento Spolek měl ve svých stanovách zakotvenu i povinnost pečovat o chov čistokrevných loveckých psů. V roce 1898 vznikl Zemský spolek chovatelů ušlechtilých psů, který mimo jiné zavedl Zemskou knihu rodokmenů psů a jejich jmenný rejstřík. Zemský spolek byl činný až do první světové války, která jeho činnost ukončila. 22.4.1923 byla založena Českomoravská myslivecká jednota, která měla v úmyslu mimo myslivost pečovat i o chov loveckých psů.

V roce 1929 vznikla Československá kynologická unie (ČSKU), která byla oficiálně uznaná i státními orgány. Československá kynologická unie zastupovala kynologii i v zahraničí a na generálním zasedání FCI pořádaném ve dnech 21.-23. března 1934 v Monte Carlu se stalo Československo řádným členem FCI. Československá kynologická unie byla v roce 1992 nahrazena Českomoravskou kynologickou unií, která je nejvyšším kynologickým orgánem do dnes (TICHÁ, 2009, on-line).

2.4 Současná kynologie na území ČR

Dalším důležitým orgánem je Český kynologický svaz. Český kynologický svaz je členem mezinárodní kynologické organizace FCI prostřednictvím Českomoravské kynologické unie ČMKU. Po linii sportovní činnosti je Český kynologický svaz prostřednictvím Sdružení sportovních svazů ČR členem Všesportovního kolegia ČR a je zastoupen v Radě sportu a tělovýchovy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Základním posláním svazu je prostřednictvím svých orgánů, organizačních jednotek a jejich členů zabezpečovat a provádět kynologickou činnost. Ta zahrnuje zejména sportovní výcvik a chov psů. Veškerá činnost musí být prováděna v souladu s cíli a posláním Mezinárodní kynologické federace FCI, za současného respektování zákonů, vyhlášek a dalších předpisů České republiky a úzké spolupráce s orgány veterinární správy a ochrany zvířat. Český kynologický svaz je vůči státu garantem státní reprezentace ve sportovní kynologii. Čerpáno ze stanov Českého kynologického svazu (ČKS, 2009, on-line).

2.5 Vliv pohybu na zdraví

Pohyb patří mezi nejběžnější děje v přírodě. Jak definovat pohyb? „Pohyb tělesa je změna jeho polohy vzhledem k ostatním tělesům“ (POSPÍŠIL, 2009, on-line). Dle Vzdělávacího programu zdravého životního stylu pro mateřské školy je současný způsob života, co se týče tělesných aktivit, převážně pasivní. Denně musíme vstřebat, roztřídit a uložit nebo odložit obrovské množství informací a tím se dostáváme do stresu a napětí. Na pohyb už nezbyvá čas. Toto zatížení kompenzujeme často jídlem. Bohužel se tento způsob života odráží už na nejmenších dětech (ŠTÁFEK, 2009, on-line).

Jak uvádí Steffny, Pramann (2003) současné studie dokazují, že kardiovaskulární zdatnost má ochranný vliv proti jednotlivým rizikovým faktorům. Ovlivňuje také ostatní predikátory častých úmrtí. Osoby, které mají vysokou fyzickou zdatnost, ale větší kombinaci rizik, mohou mít nižší celkovou úmrtnost než osoby bez rizik s nízkou zdatností.

Pohyb a sport by se měli stát důležitou součástí životního stylu každého člověka již od dětství. Svědčí proto mnoho důvodů:

- Chrání před srdečně-cévními onemocněními
- Podporuje a zlepšuje činnost imunitního systému
- Snižuje riziko vzniku rakoviny – jednak celkově (celkový „protinádorový efekt“), jednak je prokázán preventivní efekt proti vzniku konkrétních nádorů – zejména karcinomu tlustého střeva a konečníku, prsu, dělohy (endometria), ale i nádorů plic
- Zlepšuje metabolismus – látkovou přeměnu

- Snižuje riziko vzniku cukrovky – diabetu II. typu
- Je prevencí i léčbou obezity
- Je prevencí osteoporózy
- Je prevencí mnoha poruch pohybově-podpůrného systému (bolesti zad, potíže s páteří apod.)
- Je prevencí potíží s trávicím systémem (zácpa, hemeroidy)
- Zlepšuje dechové funkce
- Zvyšuje výkon srdečně cévního systému, snižuje se klidová tepová frekvence
- Snižuje krevní tlak (ale současně pomáhá i při příliš nízkém tlaku)
- Zlepšuje složení krevních tuků – snižuje celkový cholesterol a zvyšuje prospěšný HDL cholesterol
- Udržuje přiměřenou tělesnou hmotnost
- Zvyšuje množství aktivní svalové hmoty
- Zpevňuje tělo (tzv. svalový korzet, vazy, kůži a podkoží...) (STEFFNY, PRAMANN, 2003).
- Zvyšuje sebevědomí a odolnost
- Učí vyrovnávat se s neúspěchem a prohrou
- Pomáhá od psychické únavy, napětí a stresu
- Pomáhá navazovat kamarádství
- Pohyb je základní biologickou potřebou dítěte – pokud není tato potřeba uspokojena, dítě „zlobí“
- Navozuje příjemnou spokojenost (endorfiny) (ŠTÁFEK, 2009, on-line).

2.5.1 Doporučené pohybové aktivity

Steffny, Pramann (2003) dělí pohybové aktivity podle intenzity:

- Aktivita mírné intenzity, např. chůze, způsobí malé, přesto znatelné zvýšení srdeční frekvence i dýchání. Tyto aktivity by se měli provádět každý den a minimální délce 30 minut.
- Sportovně-rekreační aktivita je taková, která nutí k mohutnému dýchání a srdeční frekvence dosahuje 70-80% maximální srdeční frekvence. Pro nejlepší

výsledky by tento typ aktivity měl být prováděn alespoň 3-4 dny v týdnu, vždy po dobu minimálně okolo 30 minut (vcelku) (STEFFNY, PRAMANN, 2003).

Hedlová (2009) uvádí, že postupem doby vznikají v organismu určité změny. U každého jedince dochází k poklesu funkčních kapacit tělesných systémů, organismus se rychleji unaví, potřebuje delší čas na regeneraci a hůře se adaptuje na různé změny. I přesto by se ve stáří neměli lidé vyhýbat tělesným aktivitám a to jak individuálním, tak organizovaným. Délka života je sice "naprogramována" geneticky, ale je také modifikovaná životním stylem, prostředím, výživou apod. Pravidelná pohybová aktivita prodlužuje život, vede k větší soběstačnosti ve stáří i k delšímu plnohodnotnému životu. Psychické a fyzické děje jsou totiž v přímé souvislosti a cvičení má za následek větší duševní svěžest cvičících osob v porovnání s necvičícími (HEDLOVÁ, 2009, on-line).

2.5.2 Akční plán duševního zdraví pro Evropu

(Evropská konference ministrů k otázkám duševního zdraví, pořádaná Světovou zdravotnickou organizací, Čelit výzvám, nalézat řešení, Helsinky, Finsko, 12.-15. ledna 2005)

Ve dnech 12. -15. ledna 2005 proběhla v Helsinkách Evropská konference ministrů k otázkám duševního zdraví a tam se dohodli, že duševní zdraví a pohoda jsou podstatné pro kvalitu života, protože mu dávají smysl a lidem šanci stát se tvůrčími a aktivními občany. Duševní zdraví je základní komponentou sociální soudržnosti, produktivity, pokoje a stability v životním prostředí, přispívající k sociálnímu kapitálu a hospodářskému rozvoji ve společnosti. Pro dosažení tohoto cíle má klíčový význam veřejné duševní zdraví a životní styl, napomáhající duševní pohodě. Podpora duševního zdraví zvyšuje kvalitu života a duševní pohodu celé populace, včetně jedinců s psychickými poruchami a jejich opatrovníků. Příprava a realizace efektivních plánů na podporu duševního zdraví znamená větší míru duševní pohody pro všechny.

Kojenci, větší děti, mládež a starší lidé jsou obzvláště vystaveni riziku psychických, biologických a ekologických faktorů. S ohledem na svou zranitelnost a potřeby by se mladí jedinci a starší lidé měli v každém případě těšit vysoké prioritě u aktivit spojených s podporou duševního zdraví a prevencí a péčí v souvislosti

s psychickými problémy. Psychickým problémům v dospělosti mohou významnou měrou předcházet poruchy v dětském věku. Na podporu duševního zdraví dětí a dospívajících by se mělo pohlížet jako na strategickou investici, jež jedincům, společnosti a zdravotnickým systémům přináší dlouhodobý prospěch.

Společenské „kondenzátory“ psychických problémů jsou mnohotvárné, od individuálních příčin nesází až po problémy postihující celou komunitu nebo společnost. Mohou se vyvolat nebo dále posilovat v mnoha různých prostředích, včetně domova, výchovných a vzdělávacích zařízení, pracovišť a institucí.

Mezi hlavní priority výzkumu se řadí analýzy politiky duševního zdraví, posouzení dopadu obecných politických programů na duševní zdraví, vyhodnocení programů podpory duševního zdraví, a solidnější platforma vědeckých důkazů ve vztahu k aktivitám, zaměřeným na prevenci, a k novým modelům služby a rovněž ve vztahu k ekonomickým otázkám v oblasti duševního zdraví (ČAPZ, 2009, on-line).

Podle Evropské sportovní charty by vlády států měly podporovat rozvoj sportu, coby významného faktoru v lidském vývoji. Je důležité uvést ustanovení této Evropské sportovní charty do souladu se zásadami uvedenými v Kodexu sportovní etiky, jehož náplní je především umožnit každému jednotlivci věnovat se sportu.

2.5.3 Sport

“Sport” znamená všechny formy fyzické aktivity, které prostřednictvím náhodné či organizované účasti směřují k vyjádření či zlepšování fyzické zdatnosti a duševní pohody, přičemž vytvářejí společenské vztahy nebo zajišťují výsledky v soutěžích na všech úrovních.

Úloha veřejných orgánů spočívá zvláště v doplňování akcí sportovního hnutí. Proto je důležitá úzká spolupráce s nevládními sportovními organizacemi s cílem zajistit plnění úkolů této Charty, včetně zavádění mechanismu pro rozvoj a koordinaci sportu všude tam, kde je to nutné.

Zajišťování a zlepšování fyzické, společenské a duševní pohody lidí z jedné generace na druhou vyžaduje, aby sportovní aktivity, včetně těch provozovaných ve městech, na venkově a na vodních plochách, byly přizpůsobeny omezeným zdrojům

naší planety a byly uskutečňovány v souladu se zásadami udržitelného rozvoje a vyvážené ochrany životního prostředí. Ty zahrnují následující úkoly:

- zohledňování přírodních a ekologických hodnot při fyzickém plánování a budování sportovních zařízení;
- podpora a povzbuzování sportovních organizací v jejich snahách o ochranu přírody a životního prostředí
- zvyšování znalostí a informovanosti lidí o vztazích mezi sportem a udržitelným rozvoje a jejich chápání přírody (VRBA, 2009, on-line).

2.6 Volný čas

Pávková (1999) uvádí, že volný čas – je opak nutné práce a povinností. Je to doba, kdy si lidé své činnosti volně vybírají. Tyto činnosti je uspokojují a uvolňují, protože je dělají dobrovolně a rádi.

Je zřejmé, že odpočínutý člověk podává lepší pracovní výkon, lépe zvládá mezilidské vztahy na pracovišti. Při zájmových činnostech mohou lidé získat nové vědomosti, které lze uplatnit i v profesi nebo při rekvalifikaci. O úrovni společnosti svědčí i to, kolik prostředků jsou lidé schopni a ochotni věnovat pro využívání volného času. Krácení prostředků investovaných do této oblasti je neprozíravé, náklady se bohatě vrátí v budoucnosti.

Využívání volného času pohledem zdravotně sociálním sleduje způsob, jakým lze podporovat zdravý tělesný i duševní vývoj člověka. Pokud lidé činnosti ve volném čase konají dobrovolně a jsou vhodně motivováni a usměrňováni, tyto činnosti jim poskytují příležitost pro rozvoj všech stránek osobnosti.

Životní styl – způsob využívání volného času je důležitým ukazatelem životního stylu. Definovat pojem životní styl je složité. Je to souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje. Je to hodnotová orientace, projevuje se v chování člověka, ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních i sociálních životních podmínek (PÁVKOVÁ, 1999).

2.7 Hra a její význam v životě člověka

Aby se děti správně rozvíjely, je pro jejich rozvoj velice důležitá hra. Pomocí hry dochází k rozvoji poznávacích schopností dítěte. Princip hry je aktivita.

Hry jsou pro děti zaměstnáním, tedy činností, která stimuluje rozvoj osobnosti dítěte. „ Dětská hra je svébytná činnost, při které není důležitý její výsledek, ale podstatný je i vlastní průběh hravé aktivity“ (MLEJNEK, 1997, str. 11). Při hře se vytvářejí vztahy k okolí, k dospělým, k dětem, ke zvířatům. Dítě získává nové vlastnosti a to jak charakterové, tak volní. Hra procvičuje pozorovací schopnosti, rozvíjí obrazotvornost. Pro vývoj dítěte je důležité poznávání předmětů v jeho nejbližším okolí. Samo nepochopí, co je mokré a suché, nebo měkké a tvrdé. Věc musí vzít do rukou, osahat ji, otáčet ji, ohýbat ji, ochutnávat ji.

O tom kdo je v dětském kolektivu nejlepší, zpravidla rozhodují tělesné dovednosti jako například: kdo vyšplhá výš, kdo doběhne dál? Jestliže rodiče svého potomka k motorickým aktivitám nevedou, nebo je berou v jeho vývoji jako málo důležité, dítě se po prvotních neúspěších v pohybových hrách do sebe uzavře, stává se introvertem, neumí s ostatními dětmi komunikovat. Psychologové zjistili, že pohybová stránka rozvoje zrychluje nejenom tělesný vývoj dítěte (HERMOVÁ, 1994).

Hraní si se vyvíjí, tak jako vše. Počáteční volné hraní si se nahrazuje aktivitami řízenými. Toto je třeba provést ale velice citlivě.

Každá hra je vlastně tvorba. Je to řešení nějakého námětu. Také v kynologii jsou disciplíny, které takovou tvorbu podporují. Jsou to disciplíny, kdy se provádí se psem volné cviky. Je to například dog dancing (tanec se psem), dog frisbee (cvičení s létajícím talířem). Při těchto disciplínách je důležité uplatnit svou fantazii a tuto převést do samotného cvičení.

Hra působí na lidské poznávání, procvičování, emoce, pohyb, motivaci, tvorbu, fantazii. Pomáhá při terapii nebo i při diagnostice. Dokonce pomocí hry je možné získávat od dětí svědecké výpovědi.

Při hře se děti učí dodržovat určitá pravidla. Zpočátku jsou tato pravidla hodně volná, ale postupem času si zvykají, že se pravidla upřesňují a že je třeba je dodržovat. Pokud totiž dítě nedodržuje pravidla, je za hry vyloučeno a tím se učí vzájemné komunikaci.

Dětské hraní si, učí vyrovnávat se s neúspěchem, ale i s úspěchem. To je velice důležité.

Opatřilová uvádí dle Piageta rozlišení na tři typy hry na základě úrovně kognitivního vývoje dítěte:

- Základní/procvičovací hra – hry, které pomáhají zvládnout schémata a dovednosti (0-2 roky).
- Symbolická hra – hra na předstírání, že jedna osoba nebo věc zastupuje jinou (1,5 – 7 roků).
- Hra s pravidly – je řízena a organizována pravidly, jež musí všichni dodržovat (od 7 let).

Opatřilová uvádí rozlišení hry dle Montanové na:

- Tvořivě – konstruktivní, úlohové a dramatizující
- Hry s pravidly – didaktické a pohybové (OPATŘILOVÁ, 2006).

2.8 Život v souladu s přírodou

Člověk byl od pradávna v kontaktu s přírodou. Měl pro svou potřebu různá hospodářská zvířata, ale opravdovým společníkem člověka se stal pes. Vždyť zoologické označení psa *canis familiaris* toto spojení jen potvrzuje.

Proč si pořídit psa:

- hlídač
- rodinný pes (chůva i kamarád)
- partner
- lovec

Každý pes (velký i malý, s rodokmenem i bez, fena či pes) bude vynikajícím, nezištným a věrným společníkem, kamarádem, kterého je za to nutné odměňovat maximální láskou a veškerou péčí.

S čím počítat:

- Pes je společník na dlouhou dobu
- Pes není věc ani hračka
- Budu za něho samého a za jeho chování a činy plně odpovědný
- Pes vám vždy dělá radost (BIELFELD, 1999).

S pořízením psa nastupuje zodpovědnost vůči jemu samotnému a našemu okolí. Musíte počítat, že bude třeba zajistit:

- Pravidelnou kvalitní stravu
- Pravidelné každodenní venčení a procházky
- Výchovu a socializace
- Pravidelnou preventivní zdravotní péči
- Nedopustit situaci ohrožení psa
- Nedopustit situaci ohrožení člověka vaším psem
- Pravidelnou péči o jeho vzhled

Abyste tohoto dosáhli, musíte pečlivě zvážit výběr plemene a zjistit si o vámi vybraném plemeni co nejvíce informací.

Před pořízením psa si musíte zodpovědět několik velice důležitých otázek:

- Zvládnete finančně náklady na plnohodnotnou výživu a zdravotní péči o psa?
- Dovoluje vám pracovní vytíženost věnovat psu denně dostatek času
- Jste ochotni tento čas obětovat na úkor jiných zajímavých činností?
- Jste schopni a ochotni dopřát psu pravidelné procházky za každého počasí?
- Jste ochotni častěji doma uklízet, zvláště v období línání?
- Pokud se rozhodnete pro umístění psa mimo byt (dům), jste schopni se psovi o to intenzivněji věnovat, aby nestrádal nedostatkem kontaktu?
- Malé štěně má mnohem větší nároky na čas, musí se nejdříve naučit zachovávat čistotu, může v domě leccos poničit - jste na to připraveni?
- Jste ochotni přizpůsobit dovolenou tak, abyste mohli vzít psa sebou nebo mu po dobu dovolené zajistit kvalitní péči ve známém prostředí?
- Pes bude součástí vašeho života možná více než deset let, počítáte s tím?
- Jsou všichni ostatní členové domácnosti nakloněni pořízení psa?

Toto jsou velice důležité otázky, a pokud byť i na jednu, nejste schopni odpovědět kladně, odložte rozhodnutí o pořízení psa na pozdější dobu (EDNEY, MUGFORD, 1992).

Proč psa k dětem:

- naučí zodpovědnosti
- pomůže s komunikací
- najde kamarády

- naučí vnímat a pozorovat
- otevře oči

To, že je kontakt se zvířaty pro vývoj dětí důležitý, je známý fakt. Na rozdíl od dokonalé napodobeniny zvířete je živý tvor nepoměrně vydatnějším a proměnlivějším zdrojem podnětů. Pohybuje se, reaguje, chce si hrát a to vše je pro dítě velmi atraktivní. Děti předškolního věku jsou schopné si se psem hrát. Kolem devátého roku věku dítěte nastává zlom a děti přijímají za psa zodpovědnost. Zvíře působí nejen na emocionální a rozumový vývoj dítěte, ale rozvíjí také pohybové schopnosti dítěte.

Je prokázáno, že majitelé psů patří mezi nejzdravější lidi. Současné studie dokazují, že držení psa může člověku prodloužit život až o 15%. Pes působí na člověka pozitivně ve všech obdobích života (EDNEY, MUGFORD, 1992).

2.9 Volnočasové aktivity se psem

Tak jako ne každý sport je vhodný pro každého, tak ne každý psí sport je vhodný pro každé plemeno – z toho by měl chovatel, který uvažuje o kynologickém sportu vycházet. Ale i psi jednoho plemene jsou různí, mají jiné záliby a různé dispozice. Koneckonců od toho se odvíjejí všechny psí (a nejen psí) sportovní soutěže.

2.9.1 Agility

Agility patří mezi kynologické sporty. Je to psí parkur. Trať s překážkami absolvuje pes, který je veden psovodem. Psovod dává svému psu povely a určuje mu, které překážky má právě překonat. K dosaženému času se připočítávají trestné body za špatně absolvované překážky.

Překážkovou trať staví pořadatel závodu a zaleží pouze na jeho fantazii, jak bude obtížná.

Výsledek závodu závisí, tak jako u každé sportovní činnosti, na kvalitním tréninku. U agility je nutné trénovat na překážkové dráze. Ta je k dispozici v mnoha kynologických klubech.

Věnovat se agility je možné s jakýmkoliv psem. Při závodních ambicích je důležité, aby byl pes rychlý a mrštný. Nejvhodnější plemeno v kategorii mini je šeltie a v kategorii large je to border kolie nebo belgický ovčák.

„Agility je sportem, který v současné době prožívá svůj bouřlivý rozvoj a přitahuje čím dál více jak závodníků, tak diváků. Její začátky můžeme hledat v roce 1978 v Anglii, dalších třináct let uplynulo do doby, než bylo, již podle oficiálních pravidel FCI (Fédération Cynologique Internationale), uspořádáno první mistrovství Evropy“ (LOUČKA, 1994, str. 5).

Dle Inzertspoje (2009) není agility právě jednoduchý sport, i když to tak laikovi při pohledu z tribuny připadá. Od psa vyžaduje absolutní ovladatelnost a také talent, od psovoda trpělivost a od obou pevné vzájemné pouto. Samozřejmě oba musí mít přiměřenou kondičku a musí je to bavit – a valnou většinu psů agility baví.

Psi jsou podle své velikosti rozděleni do tří kategorií: small (do 34,99 cm), medium (od 35 do 42,99 cm) a large (od 43 cm). Podle výkonnosti pak existují rovněž tři třídy – A1 (pro začátečníky), A2 (pro dobré závodníky) a A3 (pro ty nejlepší). Oba soutěžící, pes i psovod, tvoří jeden tým a diskvalifikace jednoho z nich znamená konec závodu pro oba. Za každou chybu nebo odmítnutí je 5 trestných bodů. Konkrétní chyby jsou podrobně popsány v řádu agility. Za to, že pes skočí překážku opačně, vběhne do špatného konce tunelu apod., následuje diskvalifikace, stejně jako za trestání psa během závodu. Kluby agility jsou ve většině případů dostupné po celé republice. Agility je kromě rekreační hry i vrcholový sport, který má své mistrovství světa. Můžete se tedy agility věnovat vrcholově, ale třeba jen tak pro radost (INZERTSPOJ, 2009).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice (existuje i agility pro postižené)

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.2 Bikejöring a scooter

Při sportu zvaném bikejöring, jak už sám název napovídá, je důležité jízdní kolo (u scooteru je to koloběžka). Pes má na sobě připevněn postroj, na kterém táhne psovoda na kole. V této disciplíně jde především o 100 % poslušnost psa a souhru mezi psovodem na kole a psem.

Bikejöring se vlastně vyvinul jako jedna z možností jak provozovat i v letním období klasické zimní psí sporty jako je např. skijöring.

Plemeno psa vhodné k této sportovní disciplíně je stejné jako u jiných tažných sportů. Stejně jako i u jiných sportů začínáme s výcvikem až po dosažení plné fyzické dospělosti psa. I když je zdravotní způsobilost psa pro tento sport velmi důležitá, nesmíme opomenout na zdatnost jezdce a psovoda v jedné osobě, např. v nerovném terénu.

Výstroj psa při bikejöringu je velmi jednoduchá. Je zapotřebí postroj pro psy např. stejný, jako je používán při stopování, který mu dobře padne. Dále je zapotřebí odpružené tažné lano o délce cca 3 m, kterým je spojen pes a kolo. Další potřebnou výbavou je jízdní kolo ve velmi dobrém technickém stavu. Nejlépe se hodí horské kolo s hrubým vzorkem pneumatik. Je vhodné pro jezdce používat ochranné pomůcky, jako jsou ochranná přilba, chrániče kolen a loktů, atd. Dále můžete do svého vybavení zakomponovat různé doplňky jako je tachometr, kterým si můžeme změřit např. nejvyšší dosaženou rychlost nebo průměrný čas zjetého kola (KVASNICA, 2002).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.3 Canicross

Canicross je běh se psem v zápřahu. Trať je dlouhá maximálně 10 km. Věk běžců není nijak omezen. Na mistrovských závodech se ale může závodit od 7. let věku. V tomto případě není horní věková hranice omezena.

Jak uvádí Burda (2009), canicross k nám přišel z Francie. V roce 1994 vyšel článek o běhání se psem v časopisu "Pes přítel člověka", od Radko Loučky. V té době se i u nás začínaly pořádat závody typu "běžec a pes". Netrvalo dlouho a v roce 1996 se konalo i první mistrovství republiky a první ročník českého poháru v canicrossu.

Dnes již canicross patří do kalendáře závodů psích spřežení, stejně jako další disciplíny, ve kterých je možno startovat pouze s jedním psem, např. skijöring, bikejöring nebo scooter. Hlavní sezóna závodů v canicrossu začíná koncem srpna závody v Telči a končí začátkem prosince v Sedlici.

Většinou jsou vypisovány kategorie mužů a žen, na některých závodech i kategorie veteránů, a samozřejmě se stávají i závody mládeže. Atraktivní jsou hromadné starty a pravidelnou součástí některých závodů bývají závody štafet. Česká reprezentace patří k těm nejúspěšnějším – v roce 2008 přivezli naši canicrossaři z mistrovství světa a Evropy šest mistrovských titulů a další čtyři umístění na stupních vítězů.

Canicross patří mezi malé sporty. Pro mnohé z běžců by mohl být tou sportovní disciplínou, ve které by si mohl splnit své sny a dosáhnout svého velkého či většího životního sportovního cíle, stejně jako v ostatních "individual mushing sports".

Vybavení pro canicross (hlavně opasek, šňůra, postroj) není cenově náročné. Určitě nejdůležitější je však pes. Závodů se mohou zúčastňovat psi všech plemen, ti tahavější jsou samozřejmě výhodou.

Běhání se psem je rozhodně zábavnější než poklusávat jen tak po lese a nechat se obtěžovat cizími psy (BURDA, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.4 Dog Frisbee

„Otcem Dog Frisbee je Američan Alex Stein, který si 4.července 1971 pořídil whippet a pojmenoval ho podle jeho popelavé barvy Ashley (ash - popel). Jako zkušený hráč frisbee si brzy všimnul, že i on je talířem okouzlen a skáče pro něj až do výšky devět stop.

Rozhodující byl ale 5. srpen 1974, kdy se v Los Angeles hrálo baseballové utkání mezi Dodgers a Reds. Během přestávky vtrhnul Alex s Ashleyem na hřiště a před

zaplněnými ochozy začali hrát frisbee. Ashley uchvátil tisíce diváků svojí rychlostí a výskoky, při kterých chytal talíř“ (ŠTÝBR, 2009, on-line).

Jak uvádí Wikipedia, dog frisbee není zastřešeno žádnou centrální organizací, běžně se ale v Evropě soutěží podle pravidel tří amerických organizací USDDN, UFO, Skyhoundz.

V dog frisbee existuje několik odlišných disciplín, které lze rozdělit do dvou kategorií: distanční disciplíny a freestyle.

Distanční disciplíny

Ve všech distančních disciplínách platí pouze pokus, kdy pes chytí hozený disk ze vzduchu.

Quadruped (chycení disku ve výskoku), je vyřazovací soutěž v hodů do dálky. Je to jediná disciplína, kde muži a ženy závodí zvlášť. Soutěžící nejdříve absolvují jeden hod diskem bez psa a podle dosaženého výsledku jsou rozděleni do čtyř skupin. Každý tým ve skupině má tři pokusy na co nejdelší chycený hod.

Time Trial - ve vzdálenosti 20 yardů od startovní čáry je vyznačena druhá čára. Úkolem týmu je v co nejkratším čase dvakrát chytit a přinést disk hozený za tuto hranici.

Dog Dartbee - ve vzdálenosti 20 yardů od startovní čáry je střed terče. Terč se skládá ze čtyř kružnic: středová kružnice má průměr 0,5m, druhá 2,5m, třetí 4,5m a vnější 6,5m. Hodnotí se, kam dopadnou přední nohy psa: za disk chycený ve středu tým získává 100 bodů, ve 2. zóně 50 bodů, ve 3. zóně 30 bodů a ve 4. zóně 10 bodů. Pokud pes dopadne každou nohou do jiné zóny, počítá se zóna s nižším bodovým ohodnocením. Výjimkou je středová zóna, ve které stačí dopad jakékoli jedné nohy. Každý tým absolvuje tři kola po třech hodech, body se sčítají a osm nejlepších postupuje do semifinále. Z něj pak do finále postupují čtyři týmy.

Super Pro Toss & Fetch - hřiště je po své délce rozděleno do pěti zón. Za chycení disku mezi 0-10 yardy nezíská tým žádný bod, mezi 10-20 yardy 1 bod, mezi 20-30 yardy 2 body, mezi 30-40 yardy 3 body a dále než za 40 yardy 4 body. Další zóna široká 5 yardů vede středem hřiště napříč ostatními zónami; začíná ve vzdálenosti 10 yardů a končí ve vzdálenosti 50 yardů. Za chycení disku v této středové zóně se týmu připočítává 0,5 bodů navíc. Za chycení disku ve výskoku se rovněž přičítá 0,5 bodu. Tým má 90 sekund na získání co nejvyššího počtu bodů, přičemž do konečného

výsledku se započítává pouze pět nejlepších pokusů. Maximum získaných bodů je tedy 25.

Freestyle

Freestyle je nejatraktivnější a nejtěžší disciplína v dog frisbee. Jeho pravidla i způsob posuzování se mírně liší v rámci jednotlivých organizací. V ČR se nejčastěji soutěží podle pravidel USDDN.

V případě USDDN má tým k dispozici 10 disků, 2 minuty a hudbu dle vlastního výběru na předvedení své sestavy. Jejich vystoupení je hodnoceno čtyřmi rozhodčími. První rozhodčí sleduje psa - jeho zájem o disky, atletické schopnosti, aportovací schopnosti atd. Druhý rozhodčí sleduje hráče - rozmanitost předvedených hodů, využití hrací plochy, schopnost plynule sbírat rozhozené disky atd. Třetí rozhodčí sleduje týmové prvky - overy (přeskoky psa přes hráče), vaulty (odrazy psa z těla hráče), multiple (min. 3 disky chycené rychle za sebou), dog catch (chycení psa ve výskoku), directional distance movement (min. 4 disky za sebou, které pes chytí ve větší vzdálenosti od hráče, např. v kruhu kolem hráče), team movement (společný pohyb psa a psovoda, např. společné otočky) a passing (dvě míjení psovoda v přímé linii). Čtvrtý rozhodčí počítá, kolik disků pes chytil a minul. Každý rozhodčí může dát týmu maximálně 10 bodů, tzn. nejvyšší možný dosažený počet bodů je 40.

Na závodech freestyle jako samostatná disciplína neexistuje. Vypisuje se soutěž "frisbee", která se sestává ze dvou kol freestylu a jednoho kola Toss & Fetch (stejně jako Super Pro Toss & Fetch, pouze chybí středová zóna). Aby poměr freestyle : Toss & Fetch byl roven 80 : 20, násobí se počet bodů za každé kolo freestylu koeficientem 1,5. Všechny body se posléze sečtou.

Ve freestylu lze závodit v několika kategoriích:

štěňata - od 3 do 10 měsíců (v ČR tato kategorie neexistuje)

mladí psi - od 10 do 18 měsíců (zakázány jsou vaulty a flipy)

začátečníci - od 18 měsíců

open - od 18 měsíců (WIKIPEDIA, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: relativně bez omezení

Pohybové nároky: žádné

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.5 Dog trekking

Dog trekking je zároveň vytrvalostní a orientační sport. Psovod se psem musí absolvovat v co nejkratším čase danou trať. Závody dog trekkingu jsou obvykle etapové na sto a více kilometrů. Některé závody mají, podobně jako orientační běh, předepsány kontrolní stanoviště, která nesmí závodník minout. Pes je celou dobu spojen s psovodem vodítkem, nesmí pobíhat volně. Na závody organizátoři předepisují povinnou výbavu. Většinou se jedná o bivačovací potřeby, stravu pro psa a člověka, vodu a misku pro psa, mapa oblasti a lékárnička.

To, že pes je spojen celou dobu s psovodem vodítkem, umožňuje absolvovat trať s jakýmkoliv psem. Je důležité brát v úvahu profil tratě a její celkovou náročnost, aby nedošlo k újmě na zdraví člověka i psa. Je nutné nepodceňovat tréninkovou přípravu, to jak člověka, tak psa. Důležitý je vytrvalostní trénink.

Výsledek závodu závisí hlavně na fyzické kondici psa a člověka, ale také na kvalitní výbavě. Je třeba si uvědomit, že člověk nese vše celou dobu na zádech a často pobývá daleko mimo civilizaci a musí se spolehnout jen sám na sebe.

Historie dog trekkingu v Čechách se začala psát v roce 2000. První závod se jmenoval „Osamělý vlk“ a odehrál se ve Žďárských vrších. Za tímto závodem a vlastně za myšlenkou přivést dog trekking do Čech stojí Jaroslav Monte Kvasnica. U nás jsou dog-trekkingové akce pořádány podle Soutěžního řádu dog trekkingu. Tento řád byl schválen Ústřední komisí pro ochranu zvířat.

Dog trekking je disciplínou, která dosud na našem nebi oficiálně chybí, ale která by mohla přinést mnoho zážitků milovníkům psů a milovníkům pobytu v drsné přírodě (KVASNICA, 2002).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.6 Flyball

Podle Prejsové (2009) je flyball je sport i zábava pro temperamentní psy všech plemen. Oproti agility má výhodu, že pro psovoda není tolik náročný, takže se mu mohou věnovat i fyzicky méně disponovaní psovodi.

Utkávají se v něm dvě čtyřčlenná družstva na dvou stejných flyballových dráhách. Každá dráha se skládá ze čtyř stejných skokových překážek a flyballového boxu, který vystřeluje míček.

Na povel psovoda, který však zůstává za startovní linií, vyběhne pes na dráhu, překoná čtyři skokové překážky, naskočí na desku boxu (provede tzv. plaveckou otočku) - tím spustí mechaniku vystřelení míčku. Chytí míček a aportuje ho zpět přes překážky k psovodovi. V okamžiku, kdy první pes z družstva protne cílovou čáru, vybíhá další pes. Vítězí družstvo, které má jako první v cíli všechny čtyři psy (a míčky).

Souhra družstva a vzájemná snášenlivost psů je ve flyballu mimořádně důležitá. Psi se spolu střídají na startovní/cílové čáře a v optimálním případě se míjejí čumák-čumák, přičemž se nesmí vzájemně napadnout. Nic pro psí závistivce, kteří nesnesou, když proti nim přibíhá pes s míčkem... Na střídání se dá vyhrát nebo prohrát závod. Závody družstev bývají velmi napínavé a právě v těchto okamžicích se flyball stává nefalšovaným adrenalinovým sportem. Do poslední chvíle není rozhodnuto, kdo vyhraje, neboť na dráze se může ve zlomku vteřiny stát cokoliv...

Flyball vznikl kolem roku 1970 v Severní Americe, kde se rychle rozšířil. Získal oblibu především u majitelů hravých, temperamentních psů a u psovodů, kteří se z důvodu horších tělesných dispozic nebo věku nemohli věnovat jiným sportům (jako např. agility).

Nový sport spoustu Američanů nadchl, ale až po třinácti letech jeho ukázek a neoficiálních závodů dosáhl tak vysoké úrovně, že došlo na konání samostatných oficiálních závodů.

Flyball k nám přivezl Antonín Grygar, který se s ním setkal v Belgii při závodech agility. Dva roky za sebou se dokonce při akcích agility konal seriál závodů

"O pohár Pedigree". Se zánikem poháru však jako by zanikl i flyball - závody se už téměř nekonaly (PREJSOVÁ, 2009, on-line)

Zaměření disciplíny: venkovní (možno i v hale) rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: bez omezení

Pohybové nároky: žádné

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.7 Mushing

Dva a více psů v postrojích táhnou svého psovoda - mushera – na speciálních saních na sněhu, nebo v jiném než zimním ročním období na říditelném vozíku.

Ve světě má podstatně delší tradici než u nás a např. Iditarod Trail, "Největší závod na Zemi", se koná už dlouhá léta za maximální pozornosti jako připomenutí hrdinství lidí a psů, kteří v roce 1925 překonali na Aljašce v extrémních klimatických podmínkách více než 1000km vzdálenost, aby přivezli sérum do nemocí sužovaného městečka Anchorage.

Mushing vyžaduje vícečetnou smečku i potřebné vybavení, takže jde o sport poněkud náročnější na čas, finance i prostor. Mushing je vhodný pro vybraná plemena, která mají pro tento sport rodové dispozice a proto nadšeně spolupracují. Jsou to především severská plemena.

Počet registrovaných klubů u nás je více než čtyřicet a mají celkem téměř 1 200 členů, z nichž licenci vlastní zhruba polovina z nich.

System organizace Sportů psích spřežení u nás vychází z organizace sportů v ČR a navazuje na ni. Tzv. střešní sdružení jsou velké sportovní organizace, které sdružují jiné sportovní organizace a zastřešují většinou více disciplín (KREJČÍ, 2005, on-line).

Pro závody u nás platí nejen Soutěžní řád pro závody psích spřežení, ale i Řád ochrany zvířat pro závody psích spřežení. Na území České Republiky se závodí dle Závodního řádu SSPS, soutěže (Mistrovství ČR, oblastní přebory) jsou pořádány podle Soutěžního řádu SSPS.

Aby všechna plemena mohla závodit a výsledky byly spravedlivé a srovnatelné, byl vymyšlen systém tříd a kategorií, ve kterých spřežení soutěží. Třída označuje plemeno nebo skupinu plemen, ze kterých je spřežení složeno.

Třída číslo 1 označuje spřežení sibiřských husky s průkazy původu, číslo 2 ostatní severská plemena - aljašský malamut, grónský pes a samojed s průkazy původu. Bez označení třídy závodí psi všech ostatních plemen, ale také psi třídy 1 a 2 bez průkazu původu. Tato třída se nazývá otevřená, tedy bez rozdílu plemen.

Kategorie se označuje písmenem a vyjadřuje počet psů ve spřežení:

CC - CaniCross - spřežení jednoho psa táhnoucího běžce na podzim bez sněhu,

S - Skijöring spřežení jednoho psa táhnoucího běžkaře,

Bkj - Bikejöring - spřežení jednoho psa táhnoucího cyklistu,

Pulka - spřežení jednoho až tří psů táhnoucích pulku (malé saně) a běžkaře,

C - spřežení dvou až čtyř psů táhnoucích jezdce na saních (na podzim na kolečkovém vozíku),

B - spřežení čtyř až šesti psů táhnoucích jezdce na saních (nebo na kolečkovém vozíku),

A - spřežení šesti až osmi psů táhnoucích jezdce na saních (nebo na kolečkovém vozíku),

U - Unlimited spřežení devíti a více psů táhnoucích jezdce na saních.

Každé spřežení tak lze popsat písmenem a číslicí, např.:

typ závodu: Saně – Sprint, kategorie C1 – Spřežení do 4 psů uzavřená pro siberian husky s průkazem původu,

typ závodu: Saně – Sprint, kategorie C2 - Spřežení do 4 psů uzavřená pro aljašské malamuty, grónské psy a samojedy s průkazem původu,

typ závodu: Saně – Mid, kategorie MB - Spřežení do 6 psů bez rozdílu plemen,

typ závodu: Saně – Mid, kategorie MU – Unlimited spřežení 7 a více psů bez rozdílu plemen.

Závody psích spřežení jsou různého typu podle délky trati. Závody typu Sprint jsou pro kategorie C, S, CC dlouhé 6 až 9 km, pro kategorii B a Pulka 10 až 13 km, pro kategorii A 15 až 19 km, pro kategorii U 18 až 25 km. U typu MID se délky tratí pohybují mezi 30 až 90 km. Závody probíhají ve dvou dnech, vždy na stejné trati, a dosažené časy se sčítají. Pouze na Mistrovství Evropy a Mistrovství světa se závodí ve třech kolech. Zcela odlišným typem závodu jsou závody LONG na dlouhých tratích,

kteřé jsou buďto jednorázové nebo etapové, což určuje pořadatel (ŠKODA, 2006, online).

Nejznámější závod na světě se jmenuje Iditarod. „První ročník Iditarodu se jel v roce 1973, ale historie sahá až do roku 1925, ke konci zlaté horečky“ (HANZLÍK, 1991, str. 74).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice psovoda

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: nejlépe plemeno určené k saňovým sportům

2.9.8 Obedience

„Obedience je název pro následující soutěž, která vznikla v anglicky mluvících zemích a znamená poslušnost“ (WIMMEROVÁ-KIECKBUSCHOVÁ, 1993, str. 33).

Obedience vznikla ve Velké Británii jako sport nenáročný na prostory a technické vybavení, zároveň ale divácky atraktivní, aby bylo možný ukázat lidem na výstavách i něco jiného než pouze exteriér psů. První závod obedience se konal roku 1949 v Londýně a již v roce 1950 se závodilo na Cruftově výstavě. Obedience v překladu znamená poslušnost, podrobení se a tak se vlastně jedná o poslušnost, ale trochu odlišnou. Tady nejde o to, aby pes slepě a bez duše následoval psovoda, ale je zde důležitá souhra psa a psovoda, žádoucí je radostný a kontaktní projev psa s co největší přesností provedení cviku. Pes musí být maximálně soustředěný na psovoda, aby správně chápal, co se po něm chce. Nejde o to, aby se automaticky naučil několik cviků, ale o to, aby tyto cviky pochopil, a to tím, že mu vysvětlíme, co po něm chceme. Proto je při výcviku obedience nutné trénovat postupně, dopřát psovi čas, aby vše pochopil a aby to i "strávil". Cvičí se bez vodítka, u vyšších kategorií dokonce bez obojku, takže pes skutečně cvičí, protože chce a práce se psovodem je mu příjemná.

Obedience nebo "vysoká škola poslušnosti", jak ji mnozí nazývají, je u nás velmi mladý psí sport. Vždyť jenom v roce 2007 byl v ČR založený klub Obedience ČR, který zastřešuje ČKS. První oficiální závody se konaly 1. května 2008, první Mistrovství ČR

15. listopadu 2008 při MVP v Praze. I přes mladost tohoto sportu, mu pořád propadá víc a víc lidí, resp. lidí a jejich čtyřnohých společníků.

Soutěžní prostor

Obedience závody nebo zkoušky se pořádají jak pod širým nebem, tak v zastřešených prostorách. Venkovní prostor musí mít minimálně 25 x 40m a prostor v halách minimálně 20 x 30m. Celý terén musí být rovný a přehledný, pes musí dobře vidět aportovací činky a dřívka pro rozlišování předmětů. Povrch hal nesmí být kluzký. Soutěžní prostor bývá viditelně ohraničený od okolí. Jako vybavení postačí několik kuželů na vymezení plochy, dřevěný aport, dřívka na identifikaci, kleštičky na manipulaci s dřívky a skládatelná překážka.

Za zmínku určitě stojí, že prostor při zkouškách a závodech hlídá jeden nebo hned dva rozhodčí, kteří mají pomocníka (stewarda), který dává pokyn soutěžícím k provádění jednotlivých i dílčích cviků a vykonává další úkony spojené s průběhem soutěže.

Obedience kategorie

Jak uvádí Ježková (2009), obedience má 4 kategorie, kde každá čítá 10 cviků, přičemž se hodnotí jak výkon psa, tak výkon psovoda. Cviky jednotlivých kategorií jsou shrnuty v přehledných tabulkách. Kategorie jsou: OBZ, OB1, OB2, OB3. Tedy začátečníci a třídy 1 až 3. OB3 je kategorie nejtěžší, v níž jsou cviky shodné s mezinárodním zkušebním FCI řádem. Start v kategorii OB1 není podmíněn žádnou jinou zkouškou, start v kategorii OB2 je podmíněn splněním zkoušky v kategorii OB1 a to minimálně na známku "dobrý", pro start v kategorii OB3 je nutno mít splněno kategorii OB2 minimálně na známku "dobrý". Minimální věk psů pro OBZ je 10 měsíců, pro OB1 12 měsíců, OB2 14 měsíců a pro OB3 15 měsíců. Závodit v obedience může každý člověk a každý pejsek s chutí pracovat, či už má PP nebo ne (výjimkou je OB3, kde musí mít psovod min. 15 let a pes musí mít PP). Podmínkou ale je, že pes nesmí být agresivní a psovod nesmí být na psa hrubý a to ani slovně (JEŽKOVÁ, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: bez omezení

Pohybové nároky: bez omezení

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: jakékoliv

2.9.9 Pulka

Pulka (švédsky) / Pulk (norsky) / Pulkka (finsky), z výrazu bulke jazyk Sami. Je to skandinávský krátký, malý tobogán používaný ve sportu, nebo na dopravu, tažen psem nebo lyžařem. V Norsku pulky často používají rodiny s malými dětmi na lyžování, výlety (malé děti, které jsou tlačeny rodiči). Častěji se používá k přepravě dětí při chůzi, nebo pro děti, sáňkování z kopce. Větší pulka, určená pro přepravu většího množství zboží, je nazýván ahkio [ahkio] ve finštině. Toto slovo je také používán americkou armádou pro člověka-sáně tažené sněhu (WIKIPEDIA, 2009, on-line).

Pulka byla v Norsku podobné pracovní náčiní jako na Aljašce saně. Používala se pro dopravu materiálu, zásob a jako transportní náčiní záchranářských týmů. Takže tato sportovní disciplína má v Norsku historické kořeny.

První závody v Pulka-style se konaly v Norsku v roce 1931. Pes táhl pulku, nemusel být spojen s vodičem-lyžařem, většinou byl veden na vodítku. Lyžař se mohl pohybovat za pulkou i před pulkou, pokud byla příliš upravená nebo prošlapaná trať, tak mnoho pomocníků nahazovalo sněh, aby to neměli tak jednoduché. První závod byl organizován pro záchranné armádní a policejní týmy. Jako tažní psi byli používáni psi všech možných v té době používaných služebních plemen. Lovečtí psi se nepoužívali. Z loveckých psů byl poprvé v roce 1936 použit pointer, teprve později byli použiti němečtí ohaři. Zpočátku se závodilo na rychlost a výkon bez rozdílu použitých psů, šlo o to, kdo by nejrychleji provedl záchrannou akci. Později, když se začaly prosazovat subjektivní pocity, byly na krátkou dobu zavedeny dvě kategorie jedna pro krátkosrsté psy a druhá pro dlouhosrsté psy.

V roce 1951 byla založena Norská sportovní federace, ale pouze pro závodníky s pulkou.

V roce 1952 na OH v Oslu byla pulka jako ukázková disciplína.

Až do roku 1985 se používala klasická technika běhu na lyžích, od roku 1985 se začalo bruslit.

Ještě nedávno byla pulka disciplínou hlavně pro silné a vytrvalé psy, protože bez rozdílu plemene a velikosti psa byla váha pulky se zátěží 20kg pro psa a 15 kg pro fenu. Norové na každém zasedání mezinárodního kongresu prosazovali návrh zvýšit zátěž o 5 kg. To se jim za celá léta nepovedlo, ale cca před 5–6 lety došlo k úpravě pravidel a tak je dnes zátěž psa v pulce 0,7 násobek váhy psa. Všichni tedy mají naprosto stejný hendikep a zde se, bez ohledu na plemeno, dokonale ukáže, který je ten opravdu nejvýkonnější tažný pes, pokud ho nezdržuje lyžař. V Pulce mohou být zapřažení max. 4 psi a všichni soutěží v jedné kategorii. Podle počtu psů se doplňuje váha pulky.

Značný podíl na malém rozšíření pulky i na malém množství informací, měla veterinární karanténa v Norsku. Po výjezdu do Evropy museli závodníci při návratu odložit psy na 4 měsíce v Oslu, platit za jejich pobyt a stravu a tím měli po závodění. Takže toto martýrium byli zpočátku ochotni podstoupit pouze jezdci s jedním psem, později jezdci malých spřežení, kteří měli šanci na medaile z ME nebo MS. A to, museli mít, ještě v zásobě další psy, aby nemuseli předčasně ukončit sezónu. Dnes již po výjezdu do zemí EU karanténu nemají, ale přísné veterinární podmínky platí pro styk se zeměmi mimo EU, jak uvádí Krejčí (KREJČÍ, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice psovoda

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: nejlépe plemeno určené k saňovým sportům

2.9.10 Skijöring

Počátky moderního skijöringu sahají až do Skandinávie, odkud se velmi rychle rozšířil do Ameriky i západní Evropy. Avšak dávno před tímto rozmachem používaly tento neobvyklý způsob dopravy některé starobylé severské kmeny.

U nás se první závody konaly při závodech se psím spřežením 16. 3. 1985 v Peci pod Sněžkou.

Pro tento sport je vhodné každé sportovní plemeno psů, které můžeme používat pro práci v lehkém zápřahu. Kromě severských plemen to mohou být např. dobrmani,

některá lovecká a ovčácká plemena nebo čeští horští psi. Špičkoví závodníci se většinou zaměřují na sportovní plemena šlechtěná pro rychlost a ne příliš osrstěná - např. aljašský husky nebo evropský saňový pes. Důležitá je chuť běžet kupředu. Pes by měl být sebejistý, ale nesmí být agresivní. To je důležité zejména pro ty, kteří by se tomuto sportu chtěli věnovat závodně. Příliš nesmělý pes by mohl mít strach např. předjíždět jiného psa (hlavně sebevědomého) a zbytečně by tak komplikoval jinak plynulou jízdu. Agresivní pes se naopak snaží každého psa, kterého míjí, napadnout. Zde si můžeme pomoci důslednou výchovou a výcvikem už v začátcích tréninku, kdy běháme se psem v neobvyklém prostředí. U mladého psa bychom měli začít s plnou tréninkovou zátěží až po ukončení jeho tělesného vývoje. Do té doby by pes měl ovládat základní cviky poslušnosti a ovladatelnosti, potřebné k pohybu ve volné přírodě.

Pes k tomuto sportu nepotřebuje žádné jiné zvláštní vybavení, než je pro canicross nebo bikejöring. Důležitý je dobře padnoucí postroj pro sprint nebo turistický, ten je podobný stopovacím postrojům. Tažné lano by mělo být odpružené asi 5 m dlouhé. K psovi se připoutáme pomocí bederního opasku nebo horolezeckého sedáku. Ten je vhodnější, protože záškuby psa nás tak snadno nevyvedou z rovnováhy. Celou soupravu pro canicross si můžeme objednat u některé z firem, které vyrábí potřeby např. pro saňový sport.

Musher - běžkař musí mít podstatně obsáhlejší vybavu. Kvalitní pohodlnou obuv, běžky správné velikosti a hole. Pro začátek je dobré koupit kvalitní, ale starší vybavení. Nebo alespoň běžky, protože je při tréninku se psem určitě někde rozlámeme (NETSIMPLE, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: dobrý zdravotní stav

Pohybové nároky: dobrá fyzická kondice psovoda

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: nejlépe plemeno určené k saňovým sportům

2.9.11 Sportovní kynologie

Sportovní kynologie vznikla ze služební kynologie původně jako příprava pro ozbrojené složky. Mladíci se učili zacházet se psy a někteří odcházely na vojnu jako již

jako odborníci. V současné době již, ale není třeba připravovat brance a také vlastnit zlého psa není vhodné. Disciplíny služební kynologie jsou ale zajímavé a líbí se. Proto vznikla sportovní kynologie.

Tyto disciplíny se dělí na tři odvětví:

- pachové práce
- poslušnost
- obrana

Pachové práce - Pes musí sledovat pachovou dráhu (stopu), která má přesně danou délku a tvar. Při tomto výcviku pomáhají tzv. kladeči. Ti svými kroky stopu vytvoří a pes ji potom s psovodem sleduje. Tato disciplína se nazývá právem královská, protože vyžaduje od cvičitele mimořádnou trpělivost, důslednost a pravidelný trénink.

Poslušnost - Pes na pokyn svého psovoda vykonává jednotlivé cviky například překonávání překážek, aportování, štěkání na povel, vysílání do směru apod. Pes se při jednotlivých úkonech nesmí tvářit bázlivě. Po celou dobu by měl vypadat vesele a cviky provádět radostně.

Obrana - Tato disciplína patří mezi divácky nejatraktivnější. Není to ale ukázka agresivity psů. I pes, který dobře „kouše“, musí být ovladatelný. Může zaútočit jen na povel psovoda, jinak NIKDY! Pokud se tak stane, hrozí velká ztráta bodů nebo dokonce diskvalifikace. Ve sportovní kynologii nepředstavuje kořist člověk, ale pouze ochranný rukáv (v této disciplíně se pomocník nazývá figurant). Po ukončení ukázky obrany se psi s figurantem klidně pomazlí!

Soutěže u nás probíhají podle různých zkušebních řádů. Základní je Národní zkušební řád (platný od 1.1. 2003), Mezinárodní zkušební řád pro sportovní kynologii (platný od 1.1. 2003), Zkušební řád pro sportovní výcvik psů v ČR (Platný od 1.1. 2006), Zkušební řád klubu německého ovčáka (Platný do 31.12. 2005).

Protože nácvik stopování je poměrně složitý a časově náročný, jsou ještě další alternativy sportovního výcviku. Jednou z možností je mondioring. Také v mondioringu jsou tři disciplíny:

- poslušnost
- skoky
- obrana

Jak je uvedeno ve zkušebním řádu mondioringu, na rozdíl od výše uvedených zkušebních řádů se zde pořadí jednotlivých cviků v každé disciplíně před zahájením soutěže losuje mezi jednotlivými účastníky a je pro všechny stejné (ZÚBKOVÁ , 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: bez omezení (mimo figuranta – fyzicky velice náročné)

Pohybové nároky: bez omezení (mimo figuranta – fyzicky velice náročné)

Věk psůvoda: neomezený

Plemeno: nejlépe sportovně pracovní plemeno

2.9.12 Tanec se psem

Jedná se o směs cviků klasické poslušnosti, krokových variací, otoček a přeskoků. Pes se pohybuje dopředu, do boku, couvá před psůvodem, proplétá se mu mezi nohama, střídavě zvedá packy. To vše v rytmu hudby.

Psůvod, oblečený do příslušného kostýmu, podtrhujícího hudební žánr, doprovází psa tanečními pohyby a nenápadnými povely usměřňuje psa do nacvičené choreografie. Celkové vystoupení tedy působí na diváka tak, že pes opravdu tančí.

Jak uvádí Inzertspoj (2009) začalo to v Kanadě někdy koncem 80. let a původci byli cvičitelé psů, kteří se zaměřovali na výcvik poslušnosti, obedience. Na počátku 90. let se nová sportovní disciplína rozšířila i do Evropy, USA a Anglie. Později byla založená světová organizace tance se psem – WCFO, která stanovila přesná soutěžní pravidla a určila rozhodčí. Také u nás se koná už několik soutěží v tanci se psem, z nichž nejvyšší je mistrovství republiky. Tyto soutěže tu zaštiťuje Klub Tance se psem České republiky.

I když jde někdy o náročné cviky, jako je proplétání mezi nohama, přeskakování spojených rukou, válení sudů, otočky, couvání a spousta dalších figur, které dokážou majitelé se svými psy nacvičit, mohou se tancem zabývat i starší psi; to proto, že náročnost upravují chovatelé podle fyzických možností psa. Naopak právě starší psi mívají v hlavě velké množství už zažitých povelů, takže ty mladší "převálcují" rozmanitostí cviků.

Rozhodně se smějí účastnit pouze psi starší 12 měsíců. Zákaz mají březí feny, kojící feny do čtyř týdnů po porodu, zranění a nemocní psi. Hárání feny musí soutěžící oznámit před zahájením soutěže pořadateli, který rozhodne, zda se bude konat oddělená soutěž pro háravé feny či nikoliv.

Všichni psi musí mít platný doklad o očkování proti vzteklině a případně další doklady, pokud jsou předem uvedeny v propozicích.

Soutěže se nemůže zúčastnit rozhodčí, který ji ve stejný den zároveň posuzuje.

Tanec se psem lze provozovat jako rekreační hru i jako vrcholový sport. Tančit může čistokrevný pes i voříšek.

Psovod neboli handler by neměl mít psychické zábrany předvádět tanec se svým psem. Nejde jen o cviky psa, ale také o předvedení vlastních tanečních figur, často v komickém nebo stylovém oblečení. Hodnoceni jsou oba soutěžící.

Aby byla soutěž spravedlivá, byly stanoveny kategorie věkové (mládež, dospělí), výkonnostní (začátečníci, pokročilí a elitní) a početní (jednotlivci, resp. jeden psovod s jedním psem, a skupiny: psovod a více psů, pes a více psovodů nebo víc psů i psovodů).

Tanec se psem je výchovná i zábavná činnost psovoda se psem. Podle nároků na výkon to může být i vrcholová sportovní disciplína, při které psovod se psem provádí v rytmu hudby cviky základní poslušnosti psa a ještě je doplňuje různými tanečními figurami.

Soutěžní sestava musí obsahovat předepsané povinné prvky:

- otočku, kdy se pes otáčí kolem vlastní osy na jednu nebo obě strany,
- chůzi u nohy - pes se pohybuje u levé a pravé nohy psovoda a může také kráčet do stran se vzájemným křížením nohou, obíhání, kdy se pes pohybuje v kruzích okolo psovoda nebo nějaké rekvizity,
- couvání, což je zpětný pohyb psa a tanec na dálku, kdy je proveden libovolný cvik v minimálně třímetrové vzdálenosti od psovoda.

Tanec se psem předpokládá dokonalý partnerský vztah mezi psem a psovodem a oběma by měl přinášet radost a prohlubovat jejich partnerský vztah.

Taneční plochou je vyznačený prostor pokrytý kobercem nebo jiným neklouzavým povrchem, který má rozměry minimálně 8 krát 8 a maximálně 20 krát 20 metrů. Vhodnější je pořádat soutěže v krytých halách nebo sálech. O způsobilosti taneční

plochy a soutěžního prostoru rozhoduje ostatně před zahájením soutěže rozhodčí Klubu tance se psem ČR. (INZERTSPOJ, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: halová rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: bez omezení

Pohybové nároky: bez omezení

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.13 Weight pulling

Dle Inzertspoj (2009) je weight puding, přeloženo z angličtiny, tahání břemen. Dnes tak označujeme sportovní soutěž pro psy, kdy pes táhne na určitou vzdálenost břemeno, kterým mohou být buď sáně s nákladem, nebo speciální vozík – podle ročního období a sněhových podmínek. Princip soutěže spočívá v tom, který pes utáhne nejvíce kilogramů v daném časovém limitu.

Jako oficiální sportovní disciplína se weight pulling začal prosazovat v Kanadě a na severu Spojených států už před více než sedmdesáti lety. Tyto závody se tu vždy těšily velké oblibě, protože kromě napínavé podívané přinášely i možnost vsadit si na vítěze a při troše štěstí bez námahy přijít k penězům. Ale až roku 1984 byla v Severní Americe založena organizace International Weight Pull Association, která stanovila pravidla a podmínky soutěže. V České republice se první závody konaly až po roce 1990, zpočátku jako zpestření a doplnění závodů psích spřežení. Postupně obliba weight pullingu rostla i u nás. V roce 2002 byla schválena oficiální Asociace pořadatelů Českomoravského pullingového poháru. Byl vypracován soutěžní řád, který je proti závodnímu řádu neustále upřesňován a vznikla i pravidla pro oficiální soutěže.

Psi mají za úkol roztáhnout vozík (příp. saně) se zátěží a táhnout ho na laně po dráze dlouhé šest až deset metrů. Vozík se pohybuje po asfaltu, po kolejnicích nebo na sněhu, vždy po hladké a vodorovné trase. Na rozdíl od závodů psích spřežení je to soutěž jednotlivců. V každém závodě absolvuje pes maximálně osm pokusů s jedním pokusem opravným. Na každý z nich je časový limit do devadesáti vteřin. Soutěžící pes

nesmí podle platných pravidel táhnout zapřažený pouze do obojku, ale ve speciálním postroji.

Startovací kategorie se dělí na psy a feny v těchto váhových kategoriích psi do 28 kg, od 28 do 40 kg (včetně) a nad 40 kg, feny do 23 kg, od 23 do 31 kg a nad 31 kg. Každé kolo je vyhlášena základní zátěž. Většinou to bývá 300 kilogramů. S každým kolem navíc přibývá váha zhruba o 30 až 60 kilo. Protože každý pes má jen zmíněných 8 + 1 pokusů, záleží už jen na zvolené taktice - ve kterém kole začne pes soutěžit a s jakou zátěží. Například i zkušený psovodi nasazují svého psa na vyšší zátěž, aby je menšími náklady zbytečně neunavovali. Když ovšem přecení psa a včas jej nevrátí do soutěže, nemusí pak pes bez předcházejícího "rozcvičení" vyšší zátěž zvládnout.

Chovatel se při tomto psím sportu nijak zvlášť neunaví a na jeho fyzické parametry nikdo nehledí. Měl by však jít svému psu příkladem, umět ho dobře motivovat a povzbuzovat. Zato pes musí splňovat mnohé podmínky a omezení, nutná jednak k zajištění rovných podmínek pro všechny soutěžící, tak i na ochranu jeho zdraví. Start je například zakázán psům mladším jednoho roku a starším dvanácti let.

Soutěžit ve weight pullingu mohou všechna velká a silná plemena, samozřejmě i bez průkazu původu. U nás jsou na soutěžích často viděni severští psi, hlavně aljašští malamuti, sibiřští husky, grónští saňoví psi nebo občas samojedi, a dále němečtí ovčáci, dobrmani, pitbulové, bulteriéri, stafordšířtí teriéři nebo novofounladští psi (INZERTSPOJ, 2009, on-line).

Zaměření disciplíny: venkovní rekreační, sportovní

Zdravotní omezení: bez omezení

Pohybové nároky: bez omezení

Věk psovoda: neomezený

Plemeno: bez omezení

2.9.14 Ostatní volnočasové aktivity se psem

Toto jsou některé činnosti, které lze se psem ve svém volném čase vykonávat. Existují ještě další, ať jsou to běžné procházky, výkon práva myslivosti, záchranářská

kynologie, coursing (dostihy psů v terénu) a jiné. Důležitý je kamarádský vztah mezi psem a jeho pánem. Každá společná činnost by rozhodně měla přinášet oběma radost.

3 Praktická část

3.1 Cíle práce

Cílem práce je:

- vytvořit katalog činností kynologických volnočasových aktivit
- ověřit znalosti veřejnosti v České republice o kynologii jako volnočasové aktivitě
- zmapovat členskou základnu

3.2 Úkoly

Pro zpracování práce byly stanoveny úkoly práce:

- analýza a syntéza odborných zdrojů
- sestavení dotazníků
- výběr výzkumného souboru
- distribuce dotazníků
- editace zjištěných dat
- statistické vyhodnocení dat
- provést shrnutí a stanovení závěrů

3.3 Výzkumné otázky

Otázka č. 1: znalosti veřejnosti o kynologii jako volnočasové aktivitě jsou na nízké úrovni.

Otázka č. 2: členská základna psích sportů není početná.

3.4 Metody výzkumu

Za metodu výzkumu byla zvolena metoda dotazníkového šetření. Pro ověření předpokladu jsem sestavil dotazník, který měl tyto znalosti zjistit. V tomto případě se jednalo o dotazník tištěný (příloha č. 1). První část dotazníku se týkala dotazovaných. Zjišťoval jsem věk, pohlaví, zda má dotazovaný psa, popřípadě jaké plemeno a kolik času denně mu věnuje. Dále jsem se zajímal o to, zda se zúčastňují se psem nějakých volnočasových aktivit, jestli se někdy zúčastnili soutěže se psem a zda jsou členy některého kynologického klubu. Druhá část dotazníku je zaměřena na ověření znalostí z kynologie. Je sestaven tak, že odpovědi jsou koncipovány jako uzavřené a vytvořil jsem ho jako anonymní, kvůli pravdivosti odpovědí.

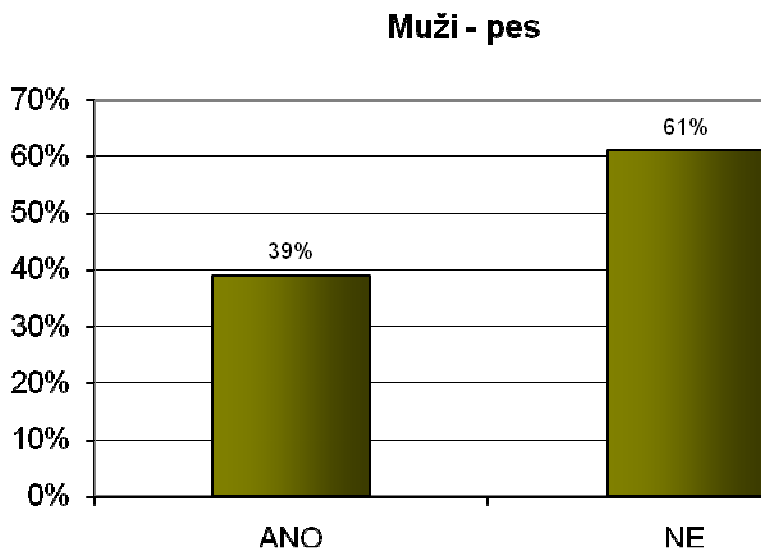
Abych potvrdil předpoklad číslo 2, dotazoval jsem se elektronickou cestou na jednotlivé kluby dotazníkem (příloha 2). Žádal jsem kluby o poskytnutí informací o počtu členů a jejich složení podle pohlaví a věku.

3.5 Charakteristika souboru

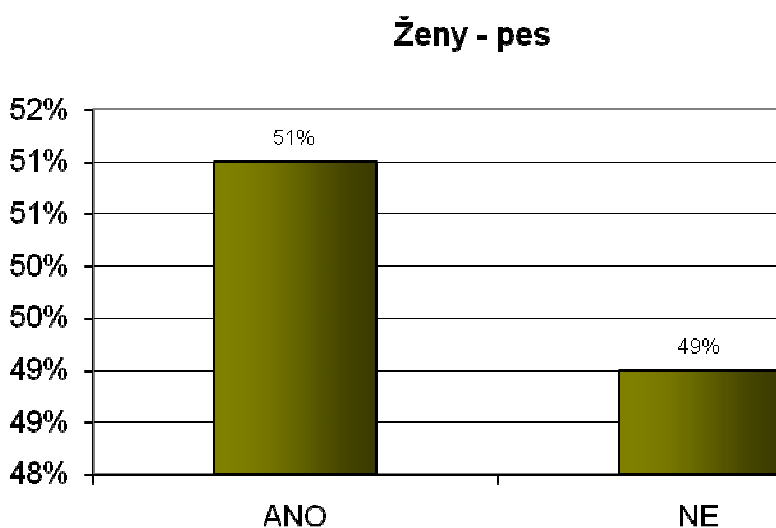
Soubor tvořilo 36 náhodně vybraných mužů a 80 náhodně vybraných žen. Tyto jsem požádal o vyplnění dotazníku. Dotazník obsahoval otázky zaměřené na zjištění znalostí veřejnosti v České republice o kynologii jako volnočasové aktivitě. Věkové rozpětí dotazovaných mužů bylo 25 – 56 let. Věkový průměr byl pak 36,2 roku. Věkové rozpětí dotazovaných žen bylo 16 – 62 let. Věkový průměr byl 34 let. Psa mezi dotazovanými muži mělo 14 mužů a 22 nikoliv (graf č.1). Z dotazovaných žen mělo psa 41 žen a bez psa bylo 39 žen (graf č.2).

Zastoupení psích plemen u dotazovaných bylo také velmi různorodé australská kelpie, beagle, jezevčík (2x), kříženec (3x), labradorský retriever (2x), německý ovčák (11x), rotweiler, west highland white teriér (2x), zlatý retriever, americký buldok, americký stafordshirský teriér (2x), bernský salašnický pes, border kolie (6x), český teriér, doberman, japan chin, jorkšírský teriér (4x), kavalír king charles spaniel, kokršpaněl, pudl (3x), špringšpaněl. Převažující bylo zastoupení plemen s průkazem původu nad kříženci.

Graf č. 1 Muži vlastníci psa a muži bez psa

Graf č. 2 Ženy vlastníci psa a ženy bez psa

Zajímavý údaj se týká majitelů psů. Je to údaj o čase, který věnují svému psu. U žen to byl časový rozsah od 0 do 8 hodin denně. 8 hodin se svému psu věnuje paní v důchodu. Rozhodně se nedá říci, že je věk dotazovaného důležitý k tomu, kolik času si najde pro svého svěřence. Možná by bylo zajímavé doplnit dotazník o povolání dotazovaného. V průměru se ženy věnují svému psovi 2,3 hodiny denně. Muži se svému psovi věnují od 1 do 4,5 hodiny. V průměru je to pak 3,2 hodiny.

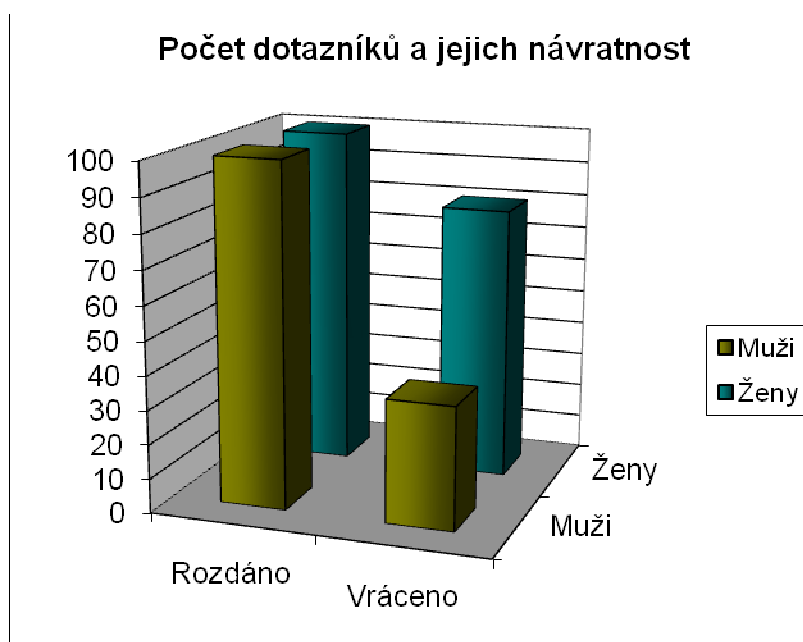
3.6 Průběh experimentálního šetření

Ke kvalitnímu provedení výzkumu v oblasti kynologických volnočasových aktivit, jsem musel analyzovat odbornou literaturu a konzultovat nastudované znalosti se specialisty. Na základě studia odborné literatury a odborných konzultací byl sestaven dotazník k získání potřebných informací.

V období červenec – září jsem provedl dotazníkové šetření. K otázce č. 1 pomocí papírového dotazníku (příloha č. 1). Dotazníky jsem distribuoval jak v kynologických klubech, tak i náhodným občanům.

Výzkum jsem provedl v okrese Český Krumlov, České Budějovice a Plzeň. Rozdal jsem 100 dotazníků ženám a 100 dotazníků mužům. Z tohoto množství se mi vrátilo 80 dotazníků od žen a 36 dotazníků od mužů (graf č. 3).

Graf č. 3 Počet dotazníků a jejich návratnost

K získání informací o členské základně v oblasti kynologie, jsem v tomto období distribuoval elektronickou cestou dotazník (příloha č. 2).

V prosinci 2009 jsem měl potřebný materiál, abych mohl zpracovat a vyhodnotit výsledky. Výsledky jsem během ledna 2010 zpracoval a vyhodnotil a v únoru 2010 jsem vypracoval písemný záznam.

4 Výsledky znalostí a diskuse

Z mužů se různým volnočasovým aktivitám se psem věnovalo 10 (27,8%) dotazovaných mužů všichni majiteli psa a 26 (72,2 %) dotazovaných mužů se žádným aktivitám nevěnovalo. Z těchto jsou 4 (15,4%) z dotazovaných vlastníky psa a 22 (84,6%) je bez psa. Různým aktivitám se psem se věnovalo 26 (32,5 %) dotazovaných žen, všechny vlastní psa. Nevěnovalo se jim 54 (67,5%) dotazovaných žen. Z těchto je 15 (27,8%) vlastníků psa a 39 (72,2%) bez psa.

Tabulka č. 1- aktivity

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Věnují se	27,8 %	100 %	0%	32,5 %	100%	0%
Nevěnují se	72,2 %	15,4 %	84,6%	67,5%	27.8%	72,2%

Zde je třeba uvést, že věnovat se aktivně kynologii lze i bez vlastnictví psa. Toto lze například jako rozhodčí, pomocník nebo jako funkcionář. Například ve sportovní kynologii je funkce pomocníka – figuranta velice ceněná. Většinou, ale i tito lidé mají psa a zohlednilo se to i ve výsledku.

Různých soutěží a klání se psem se zúčastnilo 8 (22,2%) mužů, všichni majiteli psa a 28 (77,8%) nikoli. Z těch, kteří se nezúčastnili, bylo 6 (21,4%) vlastníků psa a 22 (78,6%) psa nemělo. Mezi ženami se soutěží někdy zúčastnilo 17 (21,3%) dotazovaných žen a 63 (78,7%) nikoliv, z těchto bylo 24 (38%) vlastníky psa a 39 (62%) psa nevlastnilo.

Tabulka č. 2 - soutěže

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Soutěží	22,2 %	100 %	0%	21,3%	100%	0%
Nesoutěží	77,8 %	21,4%	78,6%	78,7%	38%	62%

Výsledky v této kategorii se daly předpokládat, podíváme-li se na výsledky aktivit.

Z dotazovaných mužů bylo 6 (16,7%) členy kynologického klubu a 30 (83,3%) dotazovaných mužů nebylo členem žádného klubu. Z těch, kteří nebyli členy žádného kynologického klubu, vlastnilo psa 8 (26,7%) dotazovaných a 22 (73,3%) dotazovaných psa nemá. U žen bylo členkami nějakého kynologického klubu 18 (22,5%) dotazovaných žen a 62 (77,5%) jich nebylo v žádném klubu. Z nich 23 (37,1%) žen vlastnilo psa a 39 (62,9%) nevlastnilo psa žádného.

Tabulka č. 3 – členství v kynologickém klubu

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Jsou členy	16,7%	100 %	0%	22,5%	100%	0%
Nejsou členy	83,3%	26,7%	73,3%	77,5%	37,1%	62,9%

Tak jako v kategorii soutěže, se daly i v této kategorii výsledky předpokládat s přihlédnutím k předchozím výsledkům.

Výraz dog dancing – tanec se psem - znalo 16 (44,5%) dotazovaných mužů a 20 (55,5%) nikoliv. Z těch, kteří tento výraz znali, jich 10 (62,5%) mělo psa a 6 (37,5%) bylo bez psa. Ze skupiny, která výraz dog dancing neznala, jich 4 (20%) byli majiteli psa a 16 (80%) jich psa nemělo. Z dotazovaných žen výraz znalo 41 (51,3%), z této skupiny bylo vlastníkem psa 26 (63,4%) a 15 (36,6%) jich psa nevlastnilo. 39 (48,8%) dotazovaných žen dog dancing neznalo. Z nich 15 (38,5%) psa mělo a 24 (61,5%) psa nemělo.

Tabulka č. 4 – dog dancing

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	44,5%	62,5%	37,5%	51,3%	63,4%	36,6%
Neznají	55,5%	20%	80%	48,7%	38,5%	61,5%

Znalosti tohoto výrazu jsou poměrně vysoké, protože lze už z názvu odvodit, o co v disciplíně jde.

Házení létajícím talířem se psem – dog frisbee znalo 14 (38,9%) mužů, z nich mělo 7 (50%) psa a 7 (50%) nemělo. 22 (61,1%) dotazovaných mužů výraz neznalo a 7 (31,8%) z této skupiny bylo vlastníkem psa a 15 (68,2%) nikoliv. Mezi ženami bylo 35

(43,8%), které tento výraz znaly. 24 (68,6%) jich mělo psa a 11 (31,4%) nemělo. 45 (56,3%) dotazovaných žen tento výraz nic neříkal. 17 (37,8%) z nich mělo psa a 28 (62,2%) z nich bylo bez psa.

Tabulka č. 5 – dog frisbee

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	38,9%	50%	50%	43,8%	68,6%	31,4%
Neznají	61,1%	31,8%	68,2%	56,3%	37,8%	62,2%

Také v této otázce lze z názvu odvodit, o jakou disciplínu se jedná.

Sport kdy je lyžař spojen se psem lanem - skijöring, znalo 10 (27,8%) dotazovaných mužů a 26 (72,2%) jich tento výraz neznalo. Ze skupiny, která tento výraz znala, bylo 6 (60%) majitelů psa a 4 (40%) psa nevlastnili. Ze skupiny, která tento výraz neznala, mělo psa 8 (30,8%) dotazovaných a 18 (69,2%) jich nemělo psa. Mezi ženami znalo tento sport 21(25,3%) dotazovaných a 59 (73,7%) jej neznalo. Mezi ženami které tento sport znaly, bylo 16 (76,2%) majitelů psa a 5 (23,8%) jich bylo bez psa. Ve skupině, která skijöring neznala, bylo 25 (42,4%) majitelů psa a 34 (57,6%) jich psa nemělo.

Tabulka č. 6 - skijöring

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	27,8%	60%	40%	25,3%	76,2%	23,8%
Neznají	72,2%	30,8%	69,2%	73,7%	42,4%	42,4%

Jedná se o disciplínu, jíž se věnuje poměrně úzký okruh sportovců. To se také projevilo na výsledku znalostí, který byl procentuelně velice podobný jak u mužů, tak u žen.

O tom, že se dá se psem jezdit na koloběžce – scooter – věděli 2 (5,6%) muži, oba nebyli majiteli psa a 34 (94,4%) jich to nevědělo. Mezi nimi bylo 14 (41,2%) majitelů psa a 20 (58,5%) dotazovaných bez psa. Z žen tento sport znalo 6 (7,5%) dotazovaných, kdy 5 (83,3%) jich psa mělo a 1 (16,7%) nikoliv a 74 (92,5%) jich tento sport neznalo. Do této skupiny patřilo 36 (48,6%) vlastníků psa a 38 (51,4%) psa nemělo.

Tabulka č. 7 - scooter

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	5,6%	0%	100%	7,5%	83,3%	16,7%
Neznají	94,4%	41,2%	58,5%	92,5%	48,6%	51,4%

Také tento sport má velice úzkou základnu sportovců. A i v médiích se o scooteru píše spíše jako o zajímavosti. O tom, že je možnost soutěžit se psem za pomoci koloběžky, vědělo velice málo dotazovaných.

Co je to pulka věděli 2 (5,6%) muži, z nich majiteli psa nebyl žádný a 2 (100%) byli bez psa. Co je to pulka pak nevědělo 34 (94,4%) mužů, 14 (41,2%) jich psa vlastnilo a 20 (58,5%) psa nemělo. Z dotazované skupiny žen jich věděly 4 (5%) co je to pulka a 3 (75%) jich vlastnily psa a 1 (25%) z nich byla bez psa. O sportu pulka pak nevědělo 76 (95%) žen, 38 (50%) z nich jich psa mělo a 38 (50%) jich bylo bez psa.

Tabulka č. 8 - pulka

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	5,6%	0%	100%	5%	75%	25%
Neznají	94,4%	41,2%	58,5%	95%	50%	50%

Pulka nepatří ani v musherských sportech k hojně obsazované disciplíně a proto se nelze divit tak nízkým znalostem veřejnosti.

Sport bikejöring znalo 9 (25%) mužů, 6 (66,7%) z nich mělo psa a 3 (33,3%) byli bez psa a 27 (75%) tento výraz nic neříkal. Z těchto jich 8 (29,6%) mělo psa a 19 (70,4%) nikoliv. 20 (25%) žen tento sport znalo a 17 (85%) z dotazovaných mělo psa a 3 (15%) byly bez psa. 60 (75%) dotazovaných žen tento sport neznalo a z těchto 24 (40%) bylo majitelkami psa a 36 (60%) jich psa nemělo.

Tabulka č. 9 - bikejöring

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	25%	66,7%	33,3%	25%	85%	15%
Neznají	75%	29,6%	70,4%	75%	40%	60%

Bikejöring patří spolu se skijöringem mezi dobře obsazované disciplíny na závodech. Také závodů je poměrně hodně a tak se v tisku lze těchto disciplínách dočíst. Proto je podle mého znalost veřejnosti vyšší než u jiných musherských sportů.

Výraz obedience znali 2 (5,6%) muži a 34 (94,4%) nikoliv. Z dotazovaných mužů, kteří znali tento výraz, jeden psa měl a jeden ne. Z mužů co jim tento výraz nic neříkal, jich mělo psa 13 (38,2%) a 21(61,8%) dotazovaných mužů bylo bez psa. U dotazovaných žen byla situace taková, že 16 (20%) jich výraz obedience znalo, z nich mělo psa 14 (87,5%) žen a 2 (12,5%) ne. Dalších 64 (80%) dotazovaných žen tento sport neznalo a z této skupiny jich 27 (42,2%) bylo vlastníkem psa a 37 (57,8%) z nich bylo bez psa.

Tabulka č. 10 - obedience

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	5,6%	50%	50%	20%	87,5%	12,5%
Neznají	94,4%	38,2%	61,8%	80%	42,2%	57,8%

To, že znalosti veřejnosti budou větší u žen než u mužů jsem předpokládal, protože i členská základna tohoto sportu je 6,9% mužů a 93,1% žen.

Co je to mondioring vědělo 7 (19,4%) mužů a všichni měli psa. 29 (80,6%) jich mondioring neznalo a z nich 7 (24,1%) psa mělo a 22 (75,9%) nemělo. 11 (13,7%) žen tento výraz znalo a všechny byly majitelkami psa, 69 (86,3%) jich tento výraz neznalo a z této skupiny 30 (43,5%) dotazovaných žen mělo psa a 39 (56,5%) nebylo majitelkami psa (graf č. 25).

Tabulka č. 11 - mondioring

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	19,4%	100%	0%	13,7%	100%	0%
Neznají	80,6%	24,1%	75,9%	86,3%	43,5%	56,5%

Mondioring je v České republice poměrně nový sport. Jeho provozování je nákladné, protože oblek pro pomocníka stojí více jak 30 000,- Kč. Proto ho znají hlavně ti, kteří se věnují sportovní kynologii.

Dostihy chrtů přes překážky znali 4 (11,1%) muži a 32 (88,9%) dotazovaných mužů se vyjádřili, že coursing neznají. Ze skupiny, která se vyjádřila, že coursing zná, 3 (75%) měli psa a 1 (25%) byl bez psa. Z druhé skupiny mělo 11 (34,4%) dotazovaných mužů psa a 21 (65,6%) jich psa nemělo. Mezi ženami jich 10 (12,5%) znalo tento sport, z nich 8 (80%) mělo psa a 2 (20%) nemělo a 70 (87,5%) dotazovaných žen coursing neznalo. Z této skupiny jich 31 (44,3%) mělo psa a 39 (55,7%) nemělo.

Tabulka č. 12 - coursing

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	11,1%	75%	25%	12,5%	80%	20%
Neznají	88,9%	34,4%	65,6%	87,5%	44,3%	55,7%

Určitě by dotaz dopadl úplně jinak, pokud by se týkal dostihů chrtů na ovále. Coursing mohou ale běhat i jiná plemena, proto jsem se na tento sport ptal. Veřejnost určitě tomuto sportu ví, jen ho nezná pod tímto názvem.

O tom, že se dá se psem tahat zátěž na určité dráze, věděl pouze 1 (2,8%) muž a ten nebyl vlastníkem psa. 35 (97,2%) mužů nevědělo co weight pulling znamená. Z této skupiny 14 (40%) dotazovaných mužů mělo psa a 21 (60%) jich psa nemělo. Z dotazovaných žen 9 (11,3%) vědělo co to weight pulling je a z nich 8 (88,9%) mělo psa a 1 (11,1%) dotazovaná žena z této skupiny psa neměla. 71 (88,7%) žen tento výraz neznalo. Z nich 33 (46,5%) bylo vlastníkem psa a 38 (53,5%) z dotazovaných žen psa nemělo.

Tabulka č. 13 – weight pulling

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	2,8%	0%	100%	11,3%	88,9%	11,1%
Neznají	97,2%	40%	60%	88,7%	46,5%	53,5%

Tento sport patří také mezi musherské sporty. Tak jako o většině ostatních i zde nemá veřejnost o tomto sportu znalosti. Možná je to tím, že se tomuto sportu věnuje poměrně úzká skupina psodů.

Disciplínu - canicross - běh se psem znalo 7 (19,5%) dotazovaných mužů a všichni byli majiteli psa. 29 (80,5%) mužů tento sport neznalo a z nich bylo 7 (24,1%)

majiteli psa a 22 (75,9%) majiteli psa nebyli. Mezi ženami o běhání se psem vědělo 22 (27,5%) z dotazovaných žen, v této skupině bylo 18 (81,8%) majitelů psa a 4 (18,2%) ženy psa neměli. 58 (72,5%) žen o běhání se psem nevědělo a 23 (39,7%) z nich mělo psa a 35 (60,3%) dotazovaných žen bylo bez psa.

Tabulka č. 14 - canicross

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	19,5%	100%	0%	27,5%	81,8%	18,2%
Neznají	80,5%	24,1%	75,9%	72,5%	39,7%	60,3%

Myslel jsem, že tento sport bude více znám. Česká republika má velice úspěšné reprezentanty a poměrně se canicross v médiích objevuje.

O psím parkuru - agility - vědělo 14 (38,9%) mužů. Z této skupiny jich mělo 10 (71,4%) psa a 4 (28,6%) z nich psa neměli. 22 (61,1%) mužů agility neznalo. V této skupině byli 4 (18,2%) majitelé psa a 18 (81,8%) jich psa nevlastnilo. Co je to agility vědělo 41 (51,3%) dotazovaných žen a 25 (60,9%) z nich mělo psa a 16 (39,1%) jich psa nemělo. O tomto sportu nevědělo 39 (48,7%) dotazovaných žen a 16 (41%) jich v této skupině mělo psa a 23 (59%) jich psa nemělo.

Tabulka č. 15 - agility

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	38,9%	71,4%	28,6%	51,3%	60,9%	39,1%
Neznají	61,1%	18,2%	81,8%	48,7%	41%	59%

Na cvičištích je vidět mnohem více děvčat, která se věnují tomuto sportu. Toto se také projevilo na výsledcích.

Zkratku mezinárodního zkušebního řádu - IPO - sportovní kynologie znalo 8 (22,2%) z dotazovaných mužů. Z nich 7 (87,5%) vlastnilo psa a 1 (12,5%) muž psa nevlastnil. 28 (77,8%) dotazovaných mužů zkratku neznalo. V této skupině bylo 7 (25%) vlastníků psa a 21 (75%) jich psa nemělo. Mezi ženami bylo 17 (21,3%), které zkratku IPO znalo a z nich 15 (88,2%) mělo psa a 2 (11,8%) které psa neměli. 63 (78,7%) dotazovaných žen IPO neznalo. V této skupině bylo 26 (41,3%) majitelů psa a 37 (58,7%) žen, které psa nevlastnily.

Tabulka č. 16 - IPO

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	22,2%	87,5%	12,5%	21,3%	88,2%	11,8%
Neznají	77,8%	25%	75%	78,7%	41,3%	58,7%

Výsledek tohoto dotazu mě překvapil. Jedná se o zkratku mezinárodního zkušebního řádu ve sportovní kynologii. Také ji znají přes 80% vlastníci psů. A to jak muži, tak ženy.

Aport, tento klasický kynologický výraz znalo 26 (72,2%) dotazovaných mužů. 13 (50%) z nich psa mělo a stejně velká skupina psa nevlastnila. Výraz aport nic neříkal 10 (27,8%) dotazovaným mužům. V této skupině byl 1 (10%) majitel psa a 9 (90%) jich bylo bez psa. Mezi dotazovanými ženami bylo 60 (75%) těch, které tento výraz znaly, z nich 24 (40%) měly psa a 36 (60%) jich psa nemělo. 20 (25%) žen výraz aport neznalo a mezi nimi bylo 7 (35%) majitelů psa a 13 (65%) jich nepatřilo mezi vlastníky psa.

Tabulka č. 17 - aport

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	72,2%	50%	50%	75%	40%	60%
Neznají	27,8%	10%	90%	25%	35%	65%

Jak jsem předpokládal, s tím to výrazem nebyl problém. Je to výraz, který se objevuje i v křížovkách.

Podnět, výraz ze školy, znalo 23 (63,9%) z dotazovaných mužů, z nich mělo 12 (52,2%) psa a 11 (47,8%) dotazovaných mužů psa nemělo. Výraz podnět nic neříkal 13 (36,1%) mužům. V této skupině byli 2 (15,4%) vlastníci psa a 11 (84,6%) mužů, kteří psa neměli. Výraz podnět znalo 59 (73,8%) žen a 32 (54,2%) jich bylo vlastníkem psa a 27 (45,8%) nikoliv. Nic tento výraz neříkal 21 (26,2%) dotazovaným ženám. Mezi nimi bylo 9 (42,8%) majitelů psa a 12 (57,2%) žen, které psa neměli.

Tabulka č. 18 - podnět

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	63,9%	52,2%	47,8%	73,8%	54,2%	45,8%
Neznají	36,1%	15,4%	84,6%	26,2%	42,8%	57,2%

Jelikož se jedná o výraz ze školy, je výsledek pro mne zklamáním. Předpokládal jsem, že znalosti budou kolem 80%.

Figurant. Výraz, kterým se v kynologii označuje pomocník, znalo 23 (63,9%) dotazovaných mužů. 13 (57,5%) z nich mělo psa a vlastníkem psa nebylo 10 (43,5%) mužů. Tento výraz neznalo 13 (36,1%) mužů. V této skupině byl 1 (7,7%) majitel psa a 12 (92,3%) mužů, kteří psa nevlastnili. 48 (60%) dotazovaných žen tento výraz znalo, mezi nimi bylo 31 (64,6%) majitelů psa a 17 (35,4%) žen bylo bez psa. Do druhé skupiny patřilo 32 (40%) žen. Psa z nich mělo 10 (31,3%) dotazovaných žen a 22 (68,7%) jich psa nemělo.

Tabulka č. 19 - figurant

	Celkem muži	Muži se psem	Muži bez psa	Celkem ženy	Ženy se psem	Ženy bez psa
Znají	63,9%	57,5%	43,5%	60%	64,6%	35,4%
Neznají	36,1%	7,7%	92,3%	40%	31,3%	68,7%

Tento výraz je používán ve sportovní kynologii a tak jsem nepředpokládal nějaké větší znalosti. Proto mne výsledek překvapil.

V další části jsem rozeslal dotazník (Příloha č. 2) všem zastřešujícím organizacím, které se zabývají kynologickými volnočasovými aktivitami. Dotazník jsem poslal 20 organizacím a klubům. Bohužel návratnost dotazníku byla mizivá. Dotazník odeslalo zpět pouze 7 organizací. Také komunikace s kluby, byla někdy velice složitá. Například Českomoravská kynologická unie, nejvyšší kynologická organizace v České republice, mi nedodala žádné výsledky. V tomto případě jsem vycházel z jejich oficiálních internetových stránek. Tam ČMKU uvádí, že sdružuje 155 právnických subjektů, klubů, z těchto subjektů je 75 chovatelských. Některé kluby sdružují hned několik sportovních činností najednou. TJ Sokol Maxičky je canicrossový klub, ale zabývá se veškerými aktivitami severských plemen jako je, bikejöring, skijöring, scooter, dogtrekking. Údaje uvedené v tabulkách jsou ze září 2009.

Tabulka č. 20 canicross

Název	TJ Sokol Maxičky	
Počet členů celkem	64	
Počet členů do 18 let	Hoši	2
	Dívky	4
Počet členů nad 18 let	Muži	24
	Ženy	29
Počet základních organizací, klubů	1	

Tabulka č. 21 tanec se psem

Název	Tanec se psem	
Počet členů celkem	21	
Počet členů do 18 let	Hoši	0
	Dívky	4
Počet členů nad 18 let	Muži	1
	Ženy	16
Počet základních organizací, klubů	7	

Tabulka č. 22 dog- frisbee

Název	DiscDog klub ČR	
Počet členů celkem	47	
Počet členů do 18 let	Hoši	2
	Dívky	6
Počet členů nad 18 let	Muži	14
	Ženy	25
Počet základních organizací, klubů	1	

Tabulka č. 23 obedience

Název	Obedience	
Počet členů celkem	87	
Počet členů do 18 let	Hoši	1
	Dívky	4
Počet členů nad 18 let	Muži	5
	Ženy	77
Počet základních organizací, klubů	1	

Tabulka č. 24 Klub pracovních ovčáckých psů ČR

Název	Klub pracovních ovčáckých psů ČR	
Počet členů celkem	31	
Počet členů do 18 let	Hoši	
	Dívky	
Počet členů nad 18 let	Muži	16
	Ženy	15
Počet základních organizací, klubů	1	

Tabulka č. 25 sportovní kynologie

Název	Moravskoslezský kynologický svaz	
Počet členů celkem	6204	
Počet členů do 18 let	514	
Počet členů nad 18 let	5690	
Počet základních organizací, klubů	176	

Tabulka č. 26 základní kynologické organizace v České republice

Název	Český kynologický svaz
Počet základních organizací, klubů	485 v České republice

V mojí práci jsem se snažil vytvořit katalog činností, které se mohou provádět se psem ve volném čase. Existuje mnoho možností rozptýlení venku i doma, při kterých se pobaví jak majitel, tak i jeho čtyřnohý kamarád.

Různé hry a činnosti psychicky a fyzicky zaměstnají majitele i psa. Oba pak při zábavě sportovně porostou a za určitých okolností budou moci poměřit svoje schopnosti s jinými dvojicemi. Některé sporty nekladou na dvojici velké nároky, jiné naopak vyžadují členství v určitém spolku a v mnoha případech i odborné vedení tréninku. Čas trávený společně se svým zvířecím kamarádem má hluboký smysl.

V praktické části jsem sestavil dva dotazníky. V prvním jsem zjišťoval povědomí občanů ČR o kynologických volnočasových aktivitách a ve druhém jsem mapoval členskou základnu kynologických sportů.

Povědomí veřejnosti České republiky o kynologických volnočasových aktivitách je podle předpokladu na nízké úrovni. Kynologické sporty a pojmy, na které jsem se tázal v dotazníku, znali muži v rozmezí od 2,8% do 72,2% a ženy od 5% do 75%. V průměru kladně muži odpověděli v 28,1%. Z tohoto množství mělo psa 62,2% a 37,8% psa nemělo. Ženy v průměru odpověděly kladně v 31,6%. Z nich 78,8% vlastnilo psa a 21,2% psa nevlastnilo. Předpoklad č.1, že povědomí veřejnosti o kynologii jako volnočasové aktivitě je malé, se tedy potvrdil. Z výsledků je zřejmé a i logické, že větší povědomí o kynologických volnočasových aktivitách mají vlastníci psů.

Bohužel zmapovat členskou základnu kynologických sportů se mi nepodařilo. Předpoklad č.2, že členská základna je nepočtená, se nepotvrdil. Z odeslaných 20 dotazníků se mi vrátilo pouze 7. Nepodařila se navázat plodná spolupráce se zástupci kynologických organizací. Proto nemám relevantní informaci o počtu fyzických členů, ale jen o počtu základních kynologických organizacích. Těch je v České republice 485, z toho je 176 na Moravě a 309 v Čechách.

Při komunikaci k získání potřebných informací k potvrzení nebo vyvrácení předpokladu č. 2 byly nejmenší problémy s malými kluby. Jejich zástupci odpovídali obratem. Největší problém se získáním potřebných informací byl s Českomoravskou kynologickou unií. Tato organizace je nejvyšší kynologickou organizací v České

republice. Její údaje by nejvíce vypovídaly k dané otázce, protože zastřešuje většinu chovatelských klubů.

Tato práce může být užitečná pro toho, kdo pomýšlí na pořízení psa. Práce může být použita jako návod pro vybrání vhodné aktivity a to jak pro psa, tak pro jeho majitele

Použité zdroje

ABRANTES, Roger. *Řeč psů : encyklopedie psiho chování*. 1999. vyd. Coufalová Zuzana, Rasmussen Alice. České Budějovice : DONA, 1999. ISBN 80-86136-56-6. Kynologie, s. 95

BIELFELD, Horst. Psi : Plemena, výchova, chov. Richard Podaný, Helena Kholová. první. Praha : Knižní klub, 1999. Nákup psa, s. 142-152. ISBN 80-7176-906-1

EDNEY, Andrew; MUGFORD, Roger. Váš pes a štěňátko. Ingrid Vrabcová, Vlasta Hesounová, Marc Henrie. první. Bratislava : Vydavateľstvo Slovart, 1992. Výběr a koupě, s. 14-21. ISBN 80-7145-012-X

EDNEY, Andrew; MUGFORD, Roger. Váš pes a štěňátko. Ingrid Vrabcová, Vlasta Hesounová, Marc Henrie. první. Bratislava : Vydavateľstvo Slovart, 1992. Vy a Váš pes, s. 10-14. ISBN 80-7145-012-X

HERMOVÁ, S. *Psychomotorické hry*. 2. vyd.. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-018-9, s. 95

KVASNICA J. *Běh s „Vlky“ aneb caniscross*, DONA, 2002, ISBN 80-7322-018-0. Dog-trekking, s. 64 – 67

MLEJNEK. J. *Dětská tvořivá hra*. IPOS 1997, ISBN 80-7068-104-7, s. 11

LOUČKA, Radko. *Agility pro každého psa*. 1994, Eva Loučková. Praha : DANEVA,. Agility dobývá svět, s. 5

OPATŘILOVÁ D.(ed) *Pedagogicko-psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*.

Brno:Masarykova univerzita 2006, ISBN 80-210-3977-9, s. 170

PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času*. 1st ed. 1999. ISBN ISB 80-7178-295-5

STEFFNY, Herbert, PRAMANN, Ulrich. *Běh pro zdraví*. 1. vyd. Bezděková Alena. Praha: Ikar, 2003. ISBN 80-249-0163-3. Co se v těle odehrává při běhu, s. 59-77

WIMMEROVÁ-KIECKBUSCHOVÁ, Karin. *Zaměstnejme svého psa*. 1992. vyd. Pavla Čermáková, Helena Krausová. Praha : Granit s.r.o., 1993. ISBN 80-85805-04-9.

Soutěže poslušnosti (Obedience), s. 33

Použité internetové zdroje

BURDA, F. *Běhej se psem aneb závody v canicrossu. Behej.com* [online]. [cit. 2009-12-14]. Dosažitelné z www: <http://www.behej.com/2007032902-behej-se-psem-aneb-zavody-v-canicrossu.html>

ČAPZ. *Akční plán duševního zdraví pro Evropu*. www.capz.cz [online]. 14. ledna 2005 [cit. 2009-12-09]. Dosažitelné z www: www.capz.cz/dokumenty/documents/akniplanMHHelsinki_cesky.doc

ČKF. *ČKF-Českomoravská kynologická federace : Člen UCI - United kennel Club Internationale* [online]. c2004 , 20.10.2009 [cit. 2009-11-30]. Český. Dostupný z WWW: <http://www.volny.cz/uci.cz/>

ČKS. *Český kynologický svaz : Stanovy Českého kynologického svazu* [online]. c2006 , 8.12. 2009 [cit. 2009-12-11]. Dostupný z WWW: <http://www.kynologie.cz/cks/src/aktuality.htm>

FCI. *Federation cynologique internationale : Histori of the FCI* [online]. c1998-2009 [cit. 2009-10-25]. Dostupný z WWW: <http://www.fci.be/history.aspx>

HANZLÍK, Petr: *Mush go!*, 1991, Růže (Kardašova Řečice), ISBN 80-7016-041-1. Iditarod měří přesně 1049 mil, s. 74

HEDLOVÁ, I. *Sportování a fyzická aktivita ve stáří*. zdravi4u.cz [online]. 06. 03. 2005 [cit. 2009-12-09]. Dosažitelné z www: <http://www.zdravi4u.cz/view.php?cisloclanku=2005030601>

INZERTSPOJ, *Psí sporty. Planeta Zvířat* [online]. 2007, květen, 1-3 [cit. 2009-12-16]. Dosažitelné z www: <http://casopis.planetazvirat.cz/070712-psi-sporty-1.html>

INZERTSPOJ, *Psí sporty. Planeta Zvířat* [online]. 2007, květen, 1-3 [cit. 2009-12-16]. Dosažitelné z www: <http://casopis.planetazvirat.cz/070813-psi-sporty-1.html>

INZERTSPOJ, *Psí sporty. Planeta Zvířat* [online]. c2005-2009 , říjen 2009 [cit. 2009-12-16] Dostupný z WWW: <http://casopis.planetazvirat.cz/070515-psi-sporty-1.html>

JEŽKOVÁ, J. *Pravidla. Obedience CZ* [online]. [cit. 2009-11-31]. Dosažitelné z www: <http://www.obedience.cz/view.php?cisloclanku=2007070003>

KREJČÍ, J. *Historie mushingu v Evropě – Informace o Norsku*, [citováno 2009-12-15]. Dostupné z http://www.jiri-krejci.cz/index.php?categoryid=4&p2_articleid=14

KREJČÍ, J. *Organizace sportů psích spřežení v ČR* [online]. 2005- , 3.7.2005 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW:
<http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=casopis&m1=clanek&id_clanku=326>.

NETSIMPLE, *Skijöring. Efauna.cz* [online]. [cit. 2009-12-06]. Dosažitelné z [www: http://www.efauna.cz/skijoring](http://www.efauna.cz/skijoring)

POSPÍŠIL. *SFyzII_1pol_04.ppt. Studijní materiály k výuce na GJS* [online]. [cit. 2009-12-11]. Dosažitelné z [www: http://fyzika.gymjs.net/FyzII/FyzII_1pol_04.ppt](http://fyzika.gymjs.net/FyzII/FyzII_1pol_04.ppt).

PREJSOVÁ, K. *Co je to flyball? Flyball club ČR* [online]. [cit. 2009-11-14]. Dosažitelné z [www: http://www.flyball.cz/index1.html](http://www.flyball.cz/index1.html)

ŠKODA, Vlastimil. *Soutěžní řád pro závody psích spřežení* [online]. 2006- , 18.1.2006 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW:
http://www.mushing.cz/index.php?kod=c&modul=casopis&m1=clanek&id_clanku=369#VII

ŠTÁFEK, P. *Zdravý pohyb. Vzdělávací program zdravého životního stylu pro mateřské školy* [online]. [cit. 2009-12-03]. Dosažitelné z [www: http://www.zdrava-abeceda.cz/zdravy-pohyb.html](http://www.zdrava-abeceda.cz/zdravy-pohyb.html)

ŠTÝBR, J. *Historie dogfrisbee. Discdog klub České republiky* [online]. [cit. 2009-12-14]. Dosažitelné z [www: http://www.discdog.cz/o-dogfrisbee-1/historie-dogfrisbee](http://www.discdog.cz/o-dogfrisbee-1/historie-dogfrisbee)

TICHÁ, Vladimíra. *ČeskoMoravská Kynologická Unie : Kynologie v České republice* [online]. [2005] , 29.11.2009 [cit. 2009-12-07]. Dostupný z WWW:
<<http://www.cmku.cz/index2.php?stranka=historie>>

VRBA, J. *Evropská charta sportu. www.msmt.cz* [online]. 19. únor 2002 , 12. říjen 2006 22:52 [cit. 2009-12-07]. Dosažitelné z [www: http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu](http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu)

WIKIPEDIA *Dogfrisbee*. Wikipedia [online]. [cit. 2009-12-14]. Dosažitelné z [www: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Dogfrisbee>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Dogfrisbee)

WIKIPEDIA, *Pulka*. Wikipedia [online]. [cit. 2009-12-16]. Dosažitelné z [www: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pulka>](http://en.wikipedia.org/wiki/Pulka)

ZŮBKOVÁ, Z. *Zkušební řád "Mondio-Ringu"*. *cz-pes.cz* [online]. [cit. 2009-11-29].
Dosažitelné z [www: http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-mondioring.php](http://www.cz-pes.cz/zkusebni-rad-mondioring.php)

Příloha č. 2

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Dotazník k bakalářské práci

Název		
Počet členů celkem		
Počet členů do 18 let	Hoši	
	Dívky	
Počet členů nad 18 let	Muži	
	Ženy	
Počet základních organizací, klubů		